„NIWA“ TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 11 (107) БЕЛАСТОК, 16 САКАВІКА 1958 г. ГОД III

Сёння ў нумары:

Перад з'ездам БГ-КТ

У Гайнаўцы

Прыгожы святочны дзень 9-га сакавіка беларускае насельніцтва Гайнаўскага павета сустрэла надзвычай урачыста.

У гэты дзень склікалі прадстаўнікоў вёсак, дэлегатаў на II Павятовую канферэнцыю БГ-КТ у Гайнаўцы.

Свежы снег як па загаду, пуховай пярынай заслаў усе дарогі, па якіх санкамі ехалі сяляне з найдалейшых вёсак на свой сход. Некаторыя з дэлегатаў прыехалі на канферэнцыю з цэлай сям'ёй. Паступова запаўнялася вялікая прыгожая зала «Дома Шахцёра».

З вялікай павагай і зацікаўленнем прысутныя выслухалі даклад аб працы Праўлення Аддзела. У дакладзе гаварылася аб дасягненнях, а таксама недахопах у працы Таварыства ў Гайнаўскім павеце. Гайнаўскі Аддзел перажываў у сваёй працы шматлікія цяжкасці. Адказаліся ад працы ў Таварыстве старшыня Праўлення і намеснік. Трэба было зрабіць асабовыя змяненні. Новыя людзі, якія ўвайшлі ў Праўленне не патрапілі яшчэ разгарнуць шырэйшай працы Таварыства ў павеце. Не было таксама дастатковай помачы з боку Галоўнага Праўлення Таварыства.

Надзвычай цікавай аказалася дыскусія, якая разгарнулася пасля даклада. 15 асоб, якія прымалі ўдзел у спрэчках унеслі шмат цэннага матэрыялу. Прадстаўнікі старэйшага пакалення звярталі ўвагу на цяжкія ўмовы працы ў галіне развіцця беларускай культуры ў санацыйнай Польшчы і параўноўвалі да сёняшніх умоў, якія нам дала народная ўлада.

У часе спрэчак шырока гаварылася аб слабай помачы Аддзела беларускім вёскам. Мастацкія калектывы арганізуюцца ў вёсках пераважна з ініцыятывы вясковай моладзі, асабліва маладых настаўнікаў. Вельмі мала дапамагае Таварыства настаўнікам у арганізацыі культурнага жыцця ў вёсцы. Слаба таксама наладжваецца, як сцвярджалася ў дыскусіі, супрацоўніцтва Аддзела з дырэкцыяй Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы, які рыхтуе маладую беларускую інтэлігенцыю.

Удзельнікі спрэчак звярнулі ўвагу на тое, што Таварыства ў сваёй працы не павінна абмяжоўвацца справамі культуры. Згодна з назвай «грамадска - культурнае» яно абавязкова павінна заняцца і грамадскімі справамі.

Таму трэба арганізаваць прадпрыемствы, якія-б дапамаглі беларускам насельніцтву ў эканамічным развіцці, а такім чынам стварылі-б матэрыяльную базу на развіццё культурнай працы Таварыства. Вясковыя гурткі Таварыства не павінны абмяжоўвацца арганізацыяй мастацкіх калектываў, а павінны таксама заняцца хатняй вытворчасцю. Дыскутанты падавалі многа цікавых прапаноў. Найбольш гэтых прапаноў было накіраваных на тое, каб шырокім фронтам выйсці да нашых вёсак з беларускай культурай. У гэтым маюць дапамагчы радыёперадачы з Мінска, якіх дамагаліся многія дэлегаты, а таксама радыёперадачы на беларускай мове праз мясцовыя радыёвузлы. Пададзена прапанова выступіць да Галоўнага Праўлення Таварыства ў справе арганізацыі курса беларускіх дыктараў, якія-б перадавалі праз радыёвузлы беларускія праграмы.

У часе дыскусіі «выйшла» прапанова стварэння пры Аддзеле Таварыства лектарскага калектыву, які-б арганізаваў даклады ў беларускім асяроддзі на розныя тэмы, звязаныя з працай Таварыства, з гісторыяй беларускага народа і г. д. Аддзел павінен таксама заняцца арганізацыяй курсаў навучання беларускай мове працаўнікоў розных установ, знаходзячыхся ў беларускім асяроддзі.

Дэлегаты на канферэнцыю дамагаліся пабудовы рэгіянальнага беларускага музея ў Белавежы і паклікання камісіі, якая-б занялася збіраннем патрэбных матэрыялаў да гэтага музея. Звярнулася таксама ўвага на развіццё турыстыкі ў Белавежы, якая-б прынясла матэрыяльную карысць.

Амаль усе дыскутанты клапаціліся аб тым, каб павялічыць колькасць чытачоў «Нівы», каб «Ніва» трапіла пад кожную вясковую страху і стала неадлучным сябрам кожнага беларуса, пражываючага ў Польшчы. «Высунулася» прапанова арганізацыі калектыву актыўных карэспандэнтаў «Нівы» ў павеце.

З мэтай дапамогі сялянам запрапанавалася, каб частка засядацеляў у судзе валодала беларускай мовай, што дапамагло-б больш дакладна зразумець судовыя справы. Запрапанавалася таксама выступіць да Павятовай Рады нарадовай з праектам вывескі шыльдаў у польскай і беларускай мовах на дзяржаўных, грамадскіх і гаспадарчых установах у беларускім асяроддзі.

Пасля спрэчак выбрана новае Праўленне Аддзела і дэлегатаў на II Агульнапольскі З'езд Таварыства ў Беластоку.

У мастацкай частцы выступіў варшаўскі беларускі хор і моладзь з Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы.

Выходзячы з такой сапраўды багатай і творчай канферэнцыі, неяк адчувалася, што павінна яна быць пераломам у дагэтуляшняй слабай працы Таварыства.

Хацелася-б пажадаць новаму Праўленню Аддзела, каб II Павятовая канферэнцыя БГ-КТ была сапраўды гэтым пераломам, які запачаткуе вялікі ўздым грамадска - культурнага жыцця Гайнаўскага павета.

ВІКТАР ШВЕД

Зубры ў Белавежскай пушчы. (Чытай фотарэпартаж на стар 6).

Бельску

Яшчэ ніколі ў зале кіно «Зніч» у Бельску не было столькі людзей, колькі сабралося 9 сакавіка г. г. на Павятовую канферэнцыю Аддзела Беларускага грамадска - культурнага таварыства.

Пасля дзяржаўнага гімна, (вык. аркестрам Беларускага Агульнаадукацыйнага ліцэя ў Бельску), старшыня Аддзела БГ-КТ — Кастусь Майсеня адкрыў канферэнцыю. На старшыню канферэнцыі аднагалосна выбрана настаўніка Педагагічнага ліцэя ў Бельску Уладзіміра Карпенюка.

У прэзідыуме канферэнцыі заселі прадстаўнікі павятовых улад, сакратары ПК ПАРП і грамадскія дзеячы.

З дакладам на тэму 2-гадовай дзейнасці бельскага Аддзела БГ-КТ выступіў Кастусь Майсеня.

Гаворачы аб дасягненнях у працы Аддзела ён звярнуў увагу на актывізацыю гурткоў мастацкай самадзейнасці. Такія мастацкія самадзейныя калектывы, як танцавальны калектыў пры бельскім Аддзеле БГ-КТ, гурткі мастацкай самадзейнасці ў вёсках: Дубна, Аўгустова, Парцава, Плёскі і іншых, ужо шырока вядомы насельніцтву Бельшчыны.

У дакладзе — было сказана таксама і аб недахопах у працы Аддзела. Яшчэ ў многіх беларускіх вёсках Бельшчыны сяляне амаль нічога не ведаюць аб існаванні Таварыства. Бельскі Аддзел яшчэ дагэтуль не патрапіў наладзіць цеснага супрацоўніцтва з беларускімі настаўнікамі, якія пры адпаведнай арганізацыі змаглі-б шмат дапамагчы ў працы.

Пасля даклада Кастуся Майсені «навязаліся» вельмі ажыўленыя спрэчкі.

У спрэчках удзельнічала 15 дэлегатаў. Яны, між іншым, зрабілі шмат крытычных заўваг адносна дзейнасці бельскага Аддзела, на арганізацыйныя непарадкі, якія яшчэ дагэтуль існуюць у Таварыстве.

— Я ўжо другі год з'яўляюся членам Таварыства, — гаварыў Андрэй Сідарук, які 13 км пехатою ішоў з вёскі Сасіны да чыгуначнай станцыі, каб прыехаць на канферэнцыю, — а яшчэ дагэтуль не ведаю, дзе маю заплаціць статутовыя членскія складчыны. У нашай вёсцы, — гаварыў далей Сідарук, — усе людзі любяць і шануюць беларускую мову, таму і ўсе нашыя дзеці вучацца ў школе яе. Нажаль настаўнікі не дацэньваюць беларускай мовы. Яны толькі ў школе, на лекцыі беларускай мовы гавораць па-беларуску. А да жыхароў вёскі звяртаюцца па-польску. А мы гэтага не хочам. Мы хочам, каб нашыя беларускія настаўнікі не сароміліся сваёй мовы і ў штодзённым жыцці вёскі гутарылі з намі па-беларуску, тады і бацькі будуць пераканаными, што настаўнікі сапраўды шануюць родную мову».

На канферэнцыі прынята пастанова аб паляпшэнні працы бельскага Аддзела БГ-КТ.

Выбрана новае Праўленне бельскага Аддзела БГ-КТ. Старшынёй Праўлення ізноў застаўся Кастусь Майсеня, намеснікам старшыні — Уладзімір Карпенюк, сакратаром — Васіль Кардзюкевіч і членамі — Георгі Артысевіч, Язэп Альшэўскі, Якуб Базылюк, Васіль Грыгарук, Яраслаў Кастыцэвіч і Аляксей Чарнякевіч. Выбрана таксама 40 дэлегатаў на II Агульнапольскі З'езд БГ-КТ.

Пасля афіцыяльнай часткі канферэнцыі, адбылася вельмі багатая мастацкая частка, якую распачаў хор Беларускага Агульнаадукацыйнага ліцэя. Кіраўніком хору з'яўляецца Станіслаў Максімовіч. Хор выканаў рад беларускіх, польскіх, рускіх і украінскіх песень. Песні былі пераплецены дэкламацыямі. Трэба адзначыць, што вучнёўскі хор Беларускага Агульнаадукацыйнага ліцэя добра спявае.

Бурнымі апладысментамі сустрэлі прысутныя выступленні танцавальнай групы Аддзела БГ-КТ пад кіраўніцтвам Таццяны Гіжэўскай і гуртка мандалiністаў пад кіраўніцтвам Пятра Нявінскага.

Нажаль Павятовы Дом культуры, дзе адбывалася артыстычная частка, не змог змясціць усіх ахвотных паглядзець выступленні беларускіх самадзейных калектываў Бельска. Таму натоўп людзей стаяў ля ўвахода і пад адкрытымі вокнамі ПДК.

Канферэнцыя аддзела БГ-КТ у Бельску пакінула незабыўныя хвіліны жыхарам горада.

(вб)

Беластоцкая радыёстанцыя рыхтуецца да радыёперадач на беларускай мове.

Як паведамляе нас «Польскае радыё», беластоцкая радыёстанцыя рыхтуецца да радыёперадач на беларускай мове. Радыёперадачы будуць адбывацца 2 разы ў тыдзень па 15 мінут.

Першая радыёперадача намечана ў канцы красавіка г. г.

Міжнародны агляд

ЗАГАВОР СЕАТО СУПРОЦЬ ІНДАНЕЗІІ

Ужо адбыліся сесіі НАТО і Багдадскага пакта. Хутка ў Маніле адбудзецца сесія СЕАТО. СЕАТО — гэта так званы дагавор аб абароне Поўднёва - Усходняй Азіі, гэта ваенная групіроўка, створаная Злучанымі Штатамі ў 1954 годзе. Сесія СЕАТО ставіць на абмеркаванне пытанне аб дапамозе інданезійскім мяцежнікам. Інданезійскія газеты «Сулу Інданезія», «Мердэка», «Харыян рак'ят» і інш. падкрэсліваюць, што намер удзельнікаў гэтага блоку абмеркаваць на сесіі СЕАТО у Маніле становішча ў Інданезіі, аб чым паведамляе амерыканскае агенцтва «Юнайтэд Прэс», выклікае абурэнне інданезійскай грамадскасці.

Паказваючы на сувязь СЕАТО з інданезійскімі мяцежнікамі, газета «Бінтанг цімур» піша, што, як заявіў «прэм'ер» так званага «урада» Цэнтральнай Суматры, ён будзе прасіць дапамогі ў ЗША і СЕАТО. Газета адзначае таксама, што 7-мы амерыканскі флот знаходзіцца паблізу Сінгапура.

Друк звяртае ўвагу на антыінданезійскую дзейнасць амерыканскіх нафтавых манаполій на Суматры.

ПАДТРЫМКА УРАДА ІНДАНЕЗІІ

Як паведамляе агенцтва «Антара», дэлегацыя «маладзёжнай арганізацыі ветэранаў» наведала прэм'ер - міністра Джуанда, каб выказаць падтрымку палітыцы ўрада ў адносінах мяцежнай шайкі на Цэнтральнай Суматры.

Прэм'ер-міністр Джуанда заявіў, прымаючы дэлегацыю, што ў сучасны момант перагавораў з мяцежнікамі і быць не можа, што няма іншага выхаду, акрамя прыняцця супроць іх хуткіх і рашучых мер.

Джуанда адзначыў, што, праводзячы гэтыя меры, урад упэўнены ў падтрымцы ўзброеных сіл краіны, а таксама ўсяго інданезійскага народа.

ВЯЛІКАЯ ПАДЗЕЯ У АБ'ЕДНАНАЙ АРАБСКАЙ РЭСПУБЛІЦЫ

Усе каірскія газеты апублікавалі 7 сакавіка 1958 года тэкст часовай канстытуцыі Аб'еднанай Арабскай Рэспублікі, якая складаецца з 73-х артыкулаў.

Першы з гэтых артыкулаў гаворыць, што «Аб'еднаная Арабская дзяржава з'яўляецца незалежнай дэмакратычнай рэспублікай. Яе народ — частка арабскай нацыі».

У канстытуцыі ўказваецца, што на чале дзяржавы стаіць прэзідэнт рэспублікі.

Законадаўчая ўлада ажыццяўляецца советам, які называецца нацыянальным сходам. Прэзідэнт рэспублікі вызначае лік членаў сходу і выбірае іх.

Выканаўчую ўладу ажыццяўляе прэзідэнт рэспублікі ў адпаведнасці з канстытуцыяй. Аднačасова з'яўляецца ён Вярхоўным Галоўнакамандуючым узброеных сіл.

У заключнай частцы часовай канстытуцыі ўказваецца, што яна дзейнічае да таго моманту, «калі народ згодзіцца з сталай канстытуцыяй Аб'еднанай Арабскай Рэспублікі»

ЗА ВЫРАТАВАННЕ ЖЫЦЦЯ АЛЖЫРСКАЙ ПАТРЫЁТКІ

Шырокія колы міжнароднай грамадскасці з хваляваннем сочаць за лёсам алжырскай патрыёткі Джамілы Бухірэд, якая была прыгаворана нядаўна французскім ваенным трыбуналам да пакарання смерцю за ўдзел у нацыянальна-вызваленчым руху.

Парыжскія газеты паведамляюць аб тэлеграме Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР К. Е. Варашылава прэзідэнту французскай рэспублікі Рэне Коці.

Адмены смяротнага прыгавору патрабуюць студэнцкія і маладзёжныя арганізацыі Францыі, прафсаюзы, рабочыя і служачыя многіх прадпрыемстваў і ўстаноў. Да іх далучаецца ўсё большая маса алжырскай грамадскасці.

НАРОД ІАРДАНІІ І ІРАКА СУПРОЦЬ БАГДАДСКАГА ПАКТА

Улады Іарданіі накіравалі бедуінскія плямёны на падаўленне народнага руху супроць уцягнення краіны ў Багдадскі пакт і далучэння яе да Іраку. Лік арыштаваных толькі ў заходняй частцы Іарданіі перавышае некалькі сот чалавек. У краіне закрыты вышэйшыя і сярэднія навучальныя ўстановы, многія студэнты арыштаваны, 370 студэнтаў выключана з навучальных устаноў.

У Іарданіі вышаў указ, згодна якому кожны, хто будзе вітаць Аб'едналую Арабскую Рэспубліку ці яе прэзідэнта Насера, будзе пасаджаны ў турму.

3 сакавіка 1958 года ў многіх раёнах краіны адбыліся крывавыя сутыкненні паміж дэманстрантамі і войскам.

У Іраку напружанне расце з кожным днём. Паліцыя жорстка распраўляецца з дэманстрацыямі, у якіх найбольшы ўдзел прымаюць студэнты.

МЕМАРАНДУМ СОВЕЦКАГА УРАДА

3-га сакавіка 1958 года намеснік міністра замежных спраў СССР В. А. Зорын прыняў часовага паверанага ў справах Польскай Народнай Рэспублікі ў СССР Леслава Вайтыгу і ўручыў яму мемарандум совецкага ўрада ў адказ на мемарандум Польшчы за 14 лютага 1958 года.

У мемарандуме ўрад СССР выказвае поўную падтрымку ініцыятыве ўрада Польшчы адносна стварэння ў Еўропе зоны, вольнай ад ядзернай зброі. У выпадку стварэння ў Еўропе безатамнай зоны, гаворыцца ў мемарандуме, уся Цэнтральная Еўропа, якая ахоплівае плошчу амаль у мільён квадратных кілометраў з насельніцтвам больш 100 мільёнаў чалавек, была-б вызвалена ад вытворчасці і набывання атамнай, вадароднай і ракетнай зброі. Гэта мела-б вялікае значэнне для раёна Цэнтральнай Еўропы, дзе сутыкаюцца ўзброеныя сілы двух ваенных груповак і дзе мясцовыя канфлікты могуць вырасці ў крупныя, з усімі выцякаючымі з гэтага цяжкімі вынікамі для справы міру.

«Совецкі ўрад выказвае надзею, — гаворыцца ў заключэнне мемарандума, — што ўрады дзяржаў, якія валодаюць ядзернай і ракетнай зброяй, а таксама ўрад ФРГ падтрымаюць прапанову аб стварэнні такой зоны і тым самым будуць садзейнічаць дасягненню высакароднай мэты прадухілення небяспекі атамнай вайны і выкарыстання атамнай энергіі выключна ў мірных мэтах, на карысць людзям».

СССР ЗГАДЖАЕЦЦА НА КАНФЕРЭНЦЫЮ У ВАШЫНГТОНЕ

5 сакавіка 1958 г. прэзідэнт Эйзенхауэр, выступаючы на прэс-канферэнцыі, паведаміў, што атрымаў ад совецкага ўрада ліст, у якім СССР згаджаецца, каб канферэнцыя на высокім узроўні адбылася ў Вашынгтоне.

ВУЧОНЫЯ СУПРОЦЬ АТАМНАЙ ЗБРОІ

Рух вучоных усяго свету, патрабуючых забароны ядзернай зброі, пашыраецца. Заклік аб забароне ядзернай зброі падпісала 9.235 вучоных, у тым ліку 36 лаўрэатаў прэміі Нобля. Сярод падпісаўшыхся знаходзіцца 147 заходнегерманскіх вучоных.

УЛ. Л.

Перад з'ездам БГ-КТ

У Саколцы

9 сакавіка ў Павятовым Доме культуры ў Саколцы сабраліся прадстаўнікі беларускага насельніцтва нават з самых адлеглых вёсак Сакольскага і Дуброўскага паветаў.

І вось выбраны старшыня канферэнцыі Уладзімір Анісько «дае голас» для прачытання даклада старшыні аддзела БГ-КТ тав. Кучынскаму. У зале стала ціха, — усе з вялікай увагай слухаюць.

У дакладзе гаворыцца, што ў 6-ці беларускіх вёсках скасавалі ў школах беларускую мову, як прадмет, што некаторыя кіраўнікі школ імкнуцца ўсімі сіламі «выкінуць» беларускую мову са школ. Гаворыцца таксама аб патрэбе шырэйшага арганізавання мастацкіх гурткоў.

Пасля даклада пачынаюцца спрэчкі (што праўда даволі нясмелыя). Выступае Валодзя Жамойда з Поўднёвага Вострава. Ён расказвае аб тым, як моладзь іх вёскі арганізавала драмгурток і ставіла п'есу Янкі Купалы — «Паўлінка».

Пасля выступае Ганна Баран з мястэчка Крынкі і гаворыць аб недаразуменнях, якія яшчэ прыкмячаецца паміж палякамі і беларусамі.

— Праўду кажучы— гаворыць яна — у нас няма недаразуменняў нацыянальных. Ёсць непаразуменні рэлігійныя, а пераважна тады, калі хочуць пажаніцца праваслаўны з каталічкай, або наадварот.

Пасля таго выступае яшчэ некалькі асоб — яны гавораць аб розных справах, хвалюючых беларускае насельніцтва Дуброўскага і Сакольскага паветаў. Моцна парушыла ўсіх удзельнікаў канферэнцыі артыстычная частка. Драмгурток з Беластока пад кіраўніцтвам А. Кавальчука даў пастаноўку п'есы Я. Купалы — «Прымакі». Апрача таго выступіў мужскі харавы калектыў пад тым-жа кіраўніцтвам і салісткі беларускага народнага хору пры Беларускім грамадска - культурным таварыстве.

Новыя прапановы СССР

Апошні тыдзень быў надзвычай плённым у дыпламатычнай дзейнасці, накіраванай на спыненне гонкі ядзернага і ракетнага ўзбраення. Пералічым хаця-б некалькі незвычайна важных дакументаў і падзей мінулага тыдня. Гэта ўзаемныя пасланні Старшыні Совета Міністраў СССР М. А. Булганіна і прэзідэнта ЗША Д. Эйзенхауэра, мемарандум совецкага ўрада ў адказ на мемарандум урада Польскай Народнай Рэспублікі за 14 лютага 1958 года, абмен лістамі паміж міністрам замежных спраў СССР А. А. Грамыкам і міністрам замежных спраў Францыі К. Піно, наведанне пасла СССР у Вашынгтоне Меншыкава прэзідэнта Эйзенхауэра і іх працяглая размова і г. д.

У прапановах СССР звяртаюць на сябе ўвагу новыя моманты, якіх яшчэ не было ў папярэдніх прапановах. Імкнучыся да дасягнення дагаворанасці наконт хутчэйшага склікання нарады з удзелам кіраўнікоў урадаў і прымаючы пад увагу, што ўрады заходніх краін усё-ж аддаюць перавагу папярэдняму скліканню нарады міністраў замежных спраў, совецкі ўрад згадзіўся з тым, каб у бліжэйшы час была склікана нарада міністраў замежных спраў з абмежаванай мэтай — падрыхтаваць павестку дня і вызначыць склад удзельнікаў нарады кіраўнікоў урадаў. Пры тым урад СССР лічыць, што да склікання нарады міністраў будзе дасягнута цвёрдая дагаворанасць аб часе склікання нарады кіраўнікоў урадаў. Совецкі ўрад аднačасова прапануе, каб нарада міністраў замежных спраў была склікана ў красавіку 1958 года ў Жэневе з тым, каб нарада кіраўнікоў урадаў адбылася ў чэрвені гэтага года.

Такім чынам, Совецкі Саюз яшчэ раз паказаў усяму свету сваё гарачае імкненне склікаць нараду на вышэйшым узроўні з мэтай прадухілення пагрозы новай сусветнай вайны.

Аднак гэтыя міралюбівыя прапановы СССР выклікаюць толькі раздражненне ў дзяржаўнага сакратара ЗША Далеса. Выступаючы ў мінулым тыдні на прэс-канферэнцыі, ён заявіў, што апошнія совецкія прапановы з'яўляюцца хлуслівымі, што яны недапушчальныя для ЗША. Услед за Далесам многія амерыканскія газеты сталі сцвярджаць, што совецкія прапановы, як быццам-бы не маюць у сабе «нічога новага» і што яны непрыймальныя для ЗША і іншых заходніх дзяржаў.

Пад выглядам абмеркавання пытання аб характары прапанаванай нарады міністраў замежных спраў некаторыя амерыканскія органы друку працягваюць абстрэльваць нават ідэю сустрэчы на вышэйшым узроўні. Так, напрыклад, «Уол-стрыт-джорнэл» адкрыта заяўляе, што ЗША займаюць у пытанні аб перагаворах на вышэйшым узроўні адмоўную пазіцыю.

Такім чынам, мы бачым вельмі цікавую і настолькі-ж нудную карціну. Калі СССР не згаджаецца на якую-небудзь прапанову ЗША, амерыканская прапаганда пачынае выць, абвінавачвае СССР, але калі СССР, ідучы насустрач заходнім дзяржавам, прымае іх прапановы, Далес адмаўляецца ад сваіх-жа прапаноў, а амерыканскі друк зноў пачынае выць, зноў абвінавачвае СССР у няшчырасці, у хлусні і г. д. Але нават амерыканская кансерватыўная газета «Н'ю-Йорк уорлд тэлеграм энд Сан» зразумела шкодную палітычную гульню Далеса. У сваім перадавым артыкуле яна прапануе прызнаць, што міждзяржаўныя перагаворы на вышэйшым узроўні ў сучасны момант неабходны, што «урадам Захаду цяжка пярэчыць волі народаў».

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

Кітайскія атрады эвакуіруюцца з Карэі

Групы ахвотніцкіх кітайскіх войск, якія знаходзіліся ў поўночнай частцы Карэйскай Рэспублікі, перадаюць свае аб'екты войскам поўночна - карэйскай арміі.

Эвакуіраванне кітайскіх ахвотнікаў будзе закончана ў снежні 1958 года.

Даклад аб партызанскай дзейнасці

10 сакавіка г. г. у зале Клуба ТПП-Р у Беластоку рэд. Алесь Амільяновіч меў даклад на тэму дзейнасці беларуска - совецкіх партызан на Беласточчыне ў гады фашысцкай акупацыі.

На дакладзе прысутнічала каля 100 жыхароў горада, сярод іх большасць моладзі. (вб)

Так нараджаецца дружба

Стаяла гарачае, ліпеньскае лета 1955 года. На берагу ракі Нарва, непадалеч маста на шасэ Беласток—Замбраў, сядзеў малады жаўнер Польскага Войска — Раман Мілянюк. Яго цёмныя, ўдумлівыя вочы глядзелі недзе ў блакітна - зялёную далечынь... А рака далікатным шэптам сваіх халаднаватых хваль так і цягнула к сабе, так і запрашала, нібы гасцінная гаспадыня змучанага спадарожніка ў багатую хату.

— Трэба пакупацца, а то і зусім задрамлю — падумаў Раман. Ён хутка распрануўся, роўненька ў «костачку» зложыў на траве жаўнерскі мундзір і разбегшыся... нырнуў з крутога, абрывістага берага ў раку.

Праз хвіліну ён вынырнуў з вады і прыемна порхаючы ды шырока ўзмахваючы рукамі лёгка паплыў насупраць бурліваму цячэнню ракі. Яго загарэлае, медна - бранзовае цела плаўна рэжучы неспакойна плешчучыя хвалі хутка набліжалася да маста. Даплыўшы, Раман апусціў ногі і павольна варушачы імі амаль застыг на месцы.

Раптам нешта моцна апутала яго ногі, пачало цягнуць уніз. У Рамана хутка затухкала сэрца. Нейкі жудасны страх моцнымі клешнямі балюча сціснуў усё яго цела. На твар выступіў халодны, кроплісты пот. А спутаныя ногі ўсё мацней цягнулі ўніз. Раман перамогся і ўсімі сіламі ірвануўся ўверх. Нічога. Пад вадой нешта заскрыгатала і яшчэ мацней сціснула яго ногі.

Раман заблытаўся ў кучу тэлефонных правадоў, ляжачых на дне ракі ля маста, яшчэ з часоў вайны. Стаў тануць. Аднак маладое яго цела ніяк не хацела пагадзіцца з так недарэчнай смерцю. Сабраўшы астатак сіл, Раман яшчэ раз ірвануўся, вынырнуў на паверхню вады і закрычаўшы нечалавечым голасам хутка замахаў рукамі. Здрадніцкія правады ўсё мацней цягнулі яго на дно...

* * *

Па шасэ да маста хутка набліжалася грузавая машына з салдатамі Савецкай Арміі. Даязджаючы да яго шафёр выпадкова пабачыў на берагу ракі зложаны мундзір польскага жаўнера і ў той-жа час у роўнамерны гук матора ўрэзаўся нечалавечы крык. Шафёр глянуў на раку. Над паверхняй вады сударгава трапяталіся чалавечыя рукі.

— Топіцца! — мільганула ў галаве шафёра.

Скрыганулі тармазы—машына раптоўна спынілася. Шафёр выскачыў маланкай з кабіны і на хаду скідаючы цяжкія салдацкія боты ў мундзіры нырнуў з крутога берага пад ваду.

Прайшла хвіліна і на паверхні ракі паказалася шырокаплечая постаць савецкага салдата, буксіруючага за сабой жаўнера польскага войска.

Калі Раман апрытомнеўшы расплюшчыў вочы — убачыў нахіленых над сабой, заклапочаных воінаў Савецкай Арміі.

Раман глядзеў у вясёлы, нейкі знаёмы яму твар савецкага воіна.

— Адкуль я вас ведаю — спытаў ён дрыжачым голасам.

— Вось табе й маеш, ён ужо мяне не памятае, нібы пакрыўджана прагаварыў шафёр.

— А Беласток у 1954 годзе, зімой — памятаеш? Помнік удзячнасці Савецкім воінам на вашых Беластоцкіх бульварах ля парка адпачынку — памятаеш? — хутка гаварыў шафёр,— а Паўку Якуніна — памятаеш?

Перад вачыма Рамана перасунуліся малюнкі: зіма мінулага года, як ён, жаўнер польскага войска сумесна з дэлегацыяй складаў вянкі пад помнікам удзячнасці воінам Савецкай Арміі ў Беластоку. Менавіта тады пазнаёміўся ён з вясёлым салдатам Савецкай Арміі — радавым Паўлам Якунінам.

— Паўка! — ускрыкнуў Раман, падымаючыся на ногі.

Яны моцна, па-мужчынску абняліся, пацалаваліся.

Незадоўга Раман адслужыўшы вайсковую службу, вярнуўся дамоў, аднак яго найлепшы сябра, Павел Якунін ніколі не выходзіў яму з думак. Незадоўга Раман выслаў абшырны ліст ў штаб поўночнай групы савецкіх войск, з просьбай, каб адпусцілі на нейкі час да яго ў водпуск, радавога Паўла Якуніна. Камандванне прыхільна аднеслася да яго просьбы.

Дзве нядзелі гасцяваў Павел Якунін у Рамана. Яны шмат аб чым гаварылі. Паўка часта расказваў аб сваім далёкім, а так любімым горадзе Чапаеўску ў Куйбышэўскай вобласці.

Калі Паўка, закончыўшы вайсковую службу, ад'язджаў у свой Чапаеўск, яны яшчэ раз спаткаліся. Раман развітаўся з ім, як з родным братам і зусім не саромеўся здрадніцкіх гарачых слёз, якія каціліся па яго шчоках.

Выезд Паўла Якуніна ў далёкі Чапаеўск зусім не парваў іх сувязей. Яны вельмі часта пісалі да сябе лісты. Расказвалі адзін другому аб сваіх дасягненнях на фронце мірнай працы.

Восенню мінулага года, Якунін зрабіў вызаў і запрасіў Рамана ў госці да сябе ў Чапаеўск. Раман з вялікай ахвотай скарыстаў з запрашэння свайго сябра. Яму-ж вельмі хацелася пабыць на радзіме найдаражэйшага друга, які выратаваў яго маладое жыццё, ды і наогул пабыць у Савецкім Саюзе, пабачыць, як жывуць там людзі. Меў толькі цяжкасці ў атрыманні візы.

— Гэта-ж не брат вас выклікае, а нават не сваяк, — адказвалі яму працаўнікі пашпартнага б'юро.

—Ён мне даражэй за брата, — пярэчыў Раман. Вы разумееце, ён маё жыццё выратаваў, — тлумачыў ім.

Працаўнікі пашпартнага б'юро абыякава паціскалі плячыма. Дапамагло Раману Савецкае пасольства.

* * *

Чапаеўск, вуліца Соц-Горад № 10. Раман націснуў клямку і ўвайшоў у памяшканне. Сустрэла яго старушка — маці Паўкі.

— Вось гэта дык радасць, вось гэта дык госць, — торапка загаварыла яна, даведаўшыся, што Раман з Польшчы.

Прынялі тут Рамана, як найдаражэйшага госця.

— Прайшло некалькі дзён, — успамінае Раман, — і я тут пачуўся, як у роднай сям'і. Ды наогул — дадае ён, прастата, сардэчнасць і адкрытасць, вялікая гасціннасць савецкіх людзей — адчуваецца на кожным кроку.

На развітанні сябры пастанавілі яшчэ часцей перапісвацца і захаваць аб сабе памяць назаўсёды.

В. БАРШЧЭУСКІ

На здымку: (зправа) Павел Якунін, Раман Мілянюк і Юрка Барулін.

МІКОЛА КРАСОУСКІ

У дарозе

Сяджу ў вагоне, еду у госці
Да роднай хаты, да сям'і,
Да сваёй вёскі, мілай вёскі,
Што між снягоў спакойна спіць.

Даўно не быў я ў роднай хаце,
Не бачыў блізкіх мне людзей,
Не чуў як вербы ў полі плачуць,
Як вые воўк у час завей.

Не бачыў раніц з пазалотай,
З бліскучым срэбрам на снягу,
З марозным ветрам над палямі
З стаўбамі дыму, што плывуць

Высока ў неба, падпіраюць
Блакітна - чысты небасхіл
І зоркам у вочы зазіраюць...
Знікаюць так, як мары - сны.

Не чуў, як ноччу светла - зорнай
Пачуўся дзесці брэх сабак,
А потым стала зноў спакойна,
Бясшумна, ціха, глуха так.

Я бачыў гэта ў снах чароўных,
Я быў тут думкамі, душой,
Я зжыўся з вобразам цудоўным.
З маёй краінай дарагой.

Зоркі

Калі зірнеш праз мутнае аконца
У зімовы вечар, летні, веснавы,
Убачыш вобраз цемені бясконцай,
Убачыш цьму, а ў чорнай вышыні

Рой зорак ясных, блізкіх і далёкіх,
Бліскуча - яркіх, срэбрна - залатых,
То зноў ледзь відных у цемені глыбокай
У бясконцай далі, здаля ад другіх.

Можа на нейкай зорцы сярод яркіх
Або між цёмных, ведаць не магу,
Стаяць таксама скрыўленыя хаткі,
Працуюць «людзі», сеюць і аруць.

А можа ўвечар нехта з іх таксама
Стаіць як цень ля мутнага акна
І бачыць у небе вогненныя плямкі
Сярод якіх красуецца Зямля.

1958 г., сакавік, Ополе

Да 75-годдзя ад дня смерці К. Маркса

Карыфей рэвалюцыйнай навукі

К. Маркс

14 сакавіка 1883 г. на 65 годзе жыцця памёр геніяльны заснавальнік навуковага комунізма, правадыр сусветнага пролетарыята — Карл Маркс.

«Самы магутны розум нашай партыі перастаў думаць, самае сільнае сэрца, якое я калі-небудзь ведаў, перастала біцца». — так пісаў Фрыдрых Энгельс пасля смерці К. Маркса.

К. Маркс сваімі творамі адкрыў законы развіцця гісторыі чалавецтва. Ён з'яўляецца стваральнікам тэорыі тактыкі рэвалюцыі пролетарыята. Ён сумесна з Ф. Энгельсам стварыў рэвалюцыйны светапогляд пролетарыята — дыялектычны матэрыялізм. А дыялектычны матэрыялізм абагульняе даныя навукі і практыкі і таму з'яўляецца светапоглядам перадавой навукі і перадавой практыкі. Ён з'яўляецца таксама тэарэтычным фундаментам комунізма.

«Так як Дарвін адкрыў закон развіцця арганічнага жыцця, К. Маркс адкрыў закон развіцця гісторыі чалавецтва» — гаварыў Ф. Энгельс над магілай К. Маркса.

Вывучаючы грамадскія з'явы ў новым светапоглядзе К. Маркс стварыў гістарычны матэрыялізм — навуку аб законах грамадскага развіцця, і класавай барацьбы.

Стварэнне дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма было сапраўдным рэвалюцыйным пераваротам у гісторыі філасофіі. У процілегласць старым філосафам К. Маркс і Ф. Энгельс з'яўляюцца не толькі родапачальнікамі філасофскай «школы», але і жывымі правадырамі жывога пролетарскага руху, які расце і ўмацоўваецца з кожным днём.

Усебакова вывучыўшы эканамічнае і палітычнае жыццё буржуазнага грамадства Маркс раскрыў працэс узнікнавення капіталізма, раскрыў законы і тэндэнцыі яго развіцця, раскрыў немінучасць яго гібелі

Маркс даказаў гістарычны пераходзячы характар капіталістычнага ладу і немінучасць перамогі новага ладу. Ён стварыў тэорыю навуковага комунізма, супроцьстаўную існуючым да яго, ўсякім тэорыям утапічнага соцыялізма

У пісьме да Вайдамаера 7 сакавіку 1852 г. Карл Маркс пісаў: «то што я зрабіў новага, заключалася ў наступных доказах: 1) што існаванне класаў звязана толькі з акрэсленымі гістарычнымі фазамі развіцця вытворчасці, 2) што класавая барацьба неабходна вядзе да дыктатуры пролетарыята, 3) што гэта дыктатура сама з'яўляецца толькі пераходам да знішчэння ўсялякіх класаў і пераходам да бескласавага грамадства.

Вучэнне Маркса ўсемагутнае таму, што яно правільнае. Яно мае рэвалюцыйны характар, таму што яго зместам з'яўляецца імкненне перамяніць жыццё на свеце. Вучэнне Карла Маркса — гэта ідэалогія пролетарыята, гэта тэарэтычна абагульнены вопыт рабочага руху ўсіх дзяржаў. Яно азнаменавала сабой карэнны пераварот у поглядах на прыроду і грамадства, азнаменавала сапраўдную рэвалюцыю ў філасофіі і палітычнай эканоміі. Марксізм з'яўляецца духоўнай зброяй рабочага класа ў барацьбе супроць капіталістычнага зняволення.

Ф. Энгельс часта падкрэсліваў, што новая тэорыя справядліва называецца імям Маркса. «Маркс стаяў вышэй, відзеў далей, рабіў аглядаў больш і хутчэй усіх нас, — пісаў Ф. Энгельс. Маркс быў геніям, мы ў лепшым выпадку, — таленты. Без яго наша тэорыя далёка не была-б цяпер тым, чым яна ёсць. Таму яна справядліва называецца яго імям».

Яркім доказам перамогі вучэння К. Маркса з'яўляецца пабудова соцыялізма ў СССР, а таксама будаўніцтва соцыялізма ў краінах народнай дэмакратыі.

Апрацаваў М. Хмялеўскі

Юбілей праф. др Казіміра Машынскага - выдатнага даследавальніка славян

3 сакавіка г. г. у Кракаве, адбылося ўрачыстае юбілейнае пасяджэнне для адзначэння 70 гадавіны з дня нараджэння праф. др. Казіміра Машынскага — члена Польскай Акадэміі навук, — кіраўніка Кафедры этнаграфіі славян пры Ягайлаўскім універсітэце.

Праф. Машынскі займае перадавую пазіцыю сярод этнографаў Польшчы. Яго рукою апрацавана вялікая, трохтамовая, фундаментальная праца п. з. «Культура людова словян», выдана ў 1929 — 39 г. г. Праф. Машынскі даў багатую скарбніцу бібліяграфічных матэрыялаў, — больш ста пазіцый, сярод якіх знаходзяцца матэрыялы аб культуры беларускага народа. Яшчэ да першай сусветнай вайны праф. Машынскі зведаў Заходнюю і Поўднёвую Беларусь.

Міжваенныя гады — гэта гады яшчэ больш творчай працы. Таму не выпадкова праф. Машынскі стаіць у радзе самых выдатных знаўцаў беларускай культуры. Матэрыялы аб беларускай этнаграфіі і аб этнаграфіі беларуска - украінскай пагранічнай паласы праф. Машынскі апублікаваў у такіх працах, як: «Polesie Wschodnie» (1928 г.), «Zwyczaje świętojańskie na zachodnim Polesiu» (арт. у «Ludzie Słowiańskim» — 1929 г.), «O badaniach muzyczno - etnograficznych na Polesiu» (арт. у «Ludzie Słowiańskim» — 1932 г.), і інш. Апрача таго шмат матэрыялаў аб жыцці і звычаях беларусаў змяшчаў у працах шырэйшага зместу.

Е. Д.

Дырэктар Павятовага Прадпрыемства мясцовай прамысловасці ў Беластоку грам. В. Кутылоўскі аб актывізацыі Гарадка

У 1957 годзе, у межах актывізацыі малых мястэчак Павятовае Прадпрыемства мясцовай прамысловасці ў Беластоку арганізавала кравецкую майстэрню ў Гарадку, у якую паступіла на працу некалькі дзесяткаў асоб. У сувязі з тым, што ў гэтым годзе будзе далей праводзіцца актывізацыя Гарадка, мы папрасілі дырэктара ППМП у Беластоку грам. Кутылоўскага расказаць нам некалькі слоў адносна актывізацыі гэтага мястэчка.

— У 1957 годзе — кажа грам. Кутылоўскі — на арганізаванне канфекцыйнай і саматужнай прамысловасцей у Гарадку выкарыстана 1 мільён 190 тысяч злоты. У сувязі з гэтым 96 асоб атрымала працу. На гэты (1958) год прызначана 670 тысяч злоты. Таму, перш за ўсё, плануецца павялічыць колькасць швейных машын у майстэрні з 13 на 60 штук. Апошнім часам умантавана тут паравы кацёл, будзе ацяпленне, пральня, сушыльня, будзе праведзены таксама мантаж кацельнай.

Ужо цяпер праводзяцца рамонтныя працы фабрычнага павільёна, дзе ў бліжэйшай будучыні распачнецца прадукцыя вялікай колькасці коўдраў. Такім чынам хочам, каб сама менш 180 асоб, гэта значыць два разы больш чым у мінулым годзе, атрымала працу.

У працы напатыкаем аднак значныя цяжкасці, якія стрымоўваюць рэалізацыю намечанага плана. Перш за ўсё, гэта недахоп двух неабходных машын: перфаравальнай і прашыўнай машыны да прашывання ватнікаў і недахоп сыравіны. Калі атрымаем гэтыя дзве машыны, і калі заўсёды будзем забяспечаны патрэбнай колькасцю сыравіны — тады значна павысіцца прадукцыйнасць працы майстэрні.

Нашы імкненні накіраваны на тое, каб у Гарадку, з кожным годам, развіваць штораз новыя прадпрыемствы. На першым плане стаіць адкрыццё лесапільні з адной установкай і грэмплярні, якой няма яшчэ ва ўсёй аколіцы. Ёсць таксама магчымасць развіцця вырабу пустакоў, чарапіцы, і баняў на калодзежы. Толькі, на маю думку, цяжка будзе дастаць цэмент. У плане актывізацыі прадугледжана таксама пабудова лазні, да якой вада і пара будуць даведзены з кацельні. Пабудова лазні прынясе вялікую карысць як рабочым, так і рэшце насельніцтва Гарадка.

Сёння, яшчэ не вельмі спрыяльныя ўмовы працы ў Гарадку, аднак выкарыстоўваем усе магчымасці для паляпшэння іх. Зразумела, многае залежыць ад заводскога калектыву. А ў Гарадку ў гэтым калектыве не ўсё ў належным парадку. Прыкмячаецца яшчэ шмат спораў (нават з прычыны асабістых звадак), недаразуменняў, што, вядома, мае некарысны ўплыў на развіццё прадпрыемства. Цяпер у Гарадоцкім Прадпрыемстве будзе новы дырэктар.

Думаем, што разам са зменай дырэктара зменіцца і нездаровая атмасфера сярод рабочых, зменяцца адносіны да працы, ды і наогул адбудуцца карысныя перамены ў прадпрыемстве.

Мы, як дырэкцыя прадпрыемства, жадаем каб як найхутчэй ажыццявіць намечаны план адносна актывізацыі Гарадка, гэта значыць прывесці ў дзейнасць усе прадпрыемствы, аб якіх я ўспомніў, але для таго патрэбныя не толькі прызнаныя інвестыцыі, але і сумленныя адносіны і добрая дапамога з боку гарадоцкага завадскога калектыву — сказаў на заканчэнне дырэктар Беластоцкага Павятовага Прадпрыемства мясцовай прамысловасці — грам. Кутылоўскі.

А. АМІЛЬЯНОВІЧ

Уладзіць патрэбы Свіслачан

У Свіслачанах (Беластоцкі павет) існуе 16-ціасабовая пажарніцкая каманда. У сучасны момант пажарнікі ўжо маюць так важную і неабходную рэч, як мотапомпа. У мінулым годзе ў асноўным пабудавана рэмізу. Значны ўклад у гэту будову далі самыя пажарнікі і члены мясцовай партарганізацыі.

Яшчэ патрэбна толькі зрабіць дзверы і пакрыць будынак чарапіцаю, якую ўжо прывезена на мейсца.

Апрача гэтага ў Свіслачанах ёсць яшчэ прыгожая вясковая святліца. Патрэбен ёй пэўны рамонт — цячэ дах. Аддзел культуры Павятовай рады прызначыў на гэта каля 5.000 зл. Нававыбранай Грамадскай радзе ў Мастаўлянах вартавала-б падумаць аб закупцы, параўнальна, невялікай колькасці пільснёвых плыт на ўнутраную аддзелку святліцы, як-добраўпарадкаванне сцэны, перагародак і г. д. (ся)

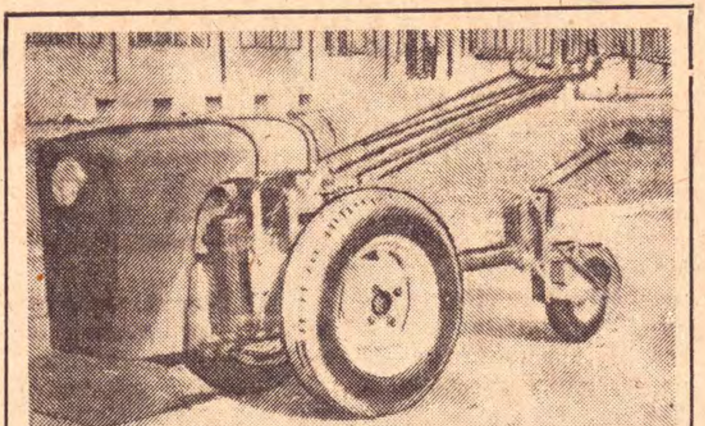
Родныя краявіды

Кажуць, што ветраныя млыны — гэта неадлучная частка краявідаў Галандыі. Не толькі. Іх можна сустрэць у кожнай аколіцы Беласточчыны. Стаяць яны згорбленыя са старасці з маестатычна выцягнуўшыміся лапастамі.

Сяляне як-бы з сумам спаглядаюць на іх. Не таму, што шкада гэтых «старэчын», а таму, што вельмі мала млыноў на Беласточчыне, і не раз прыходзіцца ехаць гаспадару са збожжам на млын аддеглы за некалькі дзесяткаў кіламетраў, каб змалоць; яшчэ ў чарзе пастаяць дзён тры трэба. Колькі карысці мелі-б людзі, каб некаторыя лепшыя вятракі адрамантаваць і прывесці ў дзейнасць. Шкоды, гэта нікому не прынясло-б, але карысці — многа.

Тэкст і фота — АА.

Трактарны завод «УРСУС» будзе выпускаць трактары новага тыпу, якімі будзе можна карыстацца на меншых гаспадарках.

На здымку: трактар «Ц308» якім будзе можна карыстацца нават на гародзе. Ужо ў гэтым годзе на заводзе «УРСУС» зыйдзе з транспарцёра 1.500 штук гэтых машын.

3 зл. за кілограм макавення

Мак — гэта вельмі карысная расліна. Карыснае не толькі насенне, але і самае макавенне. У гэтым годзе звернута асаблівую ўвагу на скуп маку, таму што з кожным годам штораз менш яго вырошчваецца.

А трэба ведаць, што мак дае добрыя дэвізы нашай краіне. З яго вырабляюцца цэнныя лекі: марфін — сродак супакойваючы боль, і кадэін — сродак ад кашлю. Лекі гэтыя вырабляюцца іменна з макавення.

У нашых доследных станцыях усё яшчэ малавата адборнага насення маку, аднак трэба, каб сяляне засейвалі плянтацыі сваім звычайным макам. Найважнейшае —як найбольш макавення, гэта значыць сухіх макавін са сцяблом да 7 см даўжыні. Кілограм такога сушанага макавення будзе каштаваць 3 зл.

Дагэтуль часта здаралася так, што гмінныя каапэратывы (ГС-ы) не куплялі макавення, нібыта ім нязручна з ім абыходзіцца. Таму яго шмат марнавалася, а ў рэзультаце сяляне і не сталі прадаваць — выкідалі.

Аднак цяпер дзяржава звярнула ўвагу на вялікія страты гэтай цэннай сыравіны і для таго ГС-ы будуць вымушаны купляць яе.

Сяляне — сейце і кантрактуйце як найбольш маку!

Воск з торфу —больш будзе мёду

Беларускія вучоныя апрацавалі спосаб атрымоўвання воску з торфу.

Воск гэты, па якасці, не розніцца ад натуральнага воску. Наогул воск надзвычай дэфіцытовы тавар, шырока ўжываецца ў галіне папяровай, скуранай, фармацэўтычнай, а перш за ўсё, металургічнай прамысловасці. Цяпер прамысловасць Беларусі будзе выпрацоўваць штучны воск. Такім чынам паменшыцца попыт на пчольны воск у выніку чаго будзе больш мёду, таму што пчолы замест клеіць сабе плястры будуць рабіць мёд.

Ці ведаеце, што...

...добра вырошчваныя трускалкі даюць добры ўраджай. На другі год пасля пасадкі можна сабраць 4.000 кілаграмаў трускалак з гектара.

Мгр. МАЦЕЙ КАНАПАЦКІ

Нацыянальнае пытанне ў творчасці Францішка Багушэвіча

Падзенне ў 1861 годзе прыгоннага права выклікала істотныя змены ў тагачасным жыцці Беларусі. Праведзеная ў інтарэсах памешчыкаў і растучай буржуазіі рэформа значна пагоршыла становішча беларускага сялянства. У краіне захаваліся значныя рэшткі прыгонніцтва, якія перашкаджалі развіццю капіталізма, але спыніць яго не маглі. Хуткае пранікненне капіталізма ў пасляраформенны перыяд узмацніла эксплуатацыю селяніна з боку памешчыка. Аднак тыя памешчыцкія гаспадаркі, якія не здолелі прыстасавацца да капіталістычных адносін, разбураліся. Частка разораных памешчыцкіх маёнткаў пераходзіла ў рукі заможнага сялянства.

Пранікненне капіталізма ў вёску выклікала расслаенне ў сялянскім асяроддзі. На адным полюсе пачала зараджацца вясковая буржуазія, а на другім, у выніку жорсткай эксплуатацыі памешчыкамі і кулацкай вярхушкай працоўнага сялянства, павялічвалася галеча і разарэнне. У гэты перыяд Беларусь значна адставала ад іншых прамыслова развітых раёнаў Расіі і ў асноўным была аграрнай краінай з нізкім узроўнем сельскай гаспадаркі.

На перашкодзе паспяховаму развіццю беларускай прамысловасці стаяла каланіяльная палітыка царызма і рэшткі феадалізма. Нягледзячы на нізкі ўзровень прамысловага развіцця краіны, паволі, аднак няўхільна складваўся рабочы клас Беларусі, расла гандлёвая і прамысловая буржуазія. У парэформенную эпоху працягваўся працэс фарміравання буржуазна - дэмакратычнага грамадства, працэс фарміравання беларусаў у нацыю.

Тагачаснае грамадска - палітычнае жыццё Беларусі адзначалася абвастрэннем класавай барацьбы і нарастаннем рэвалюцыйна - вызваленчага руху. Асноўнай сацыяльнай супярэчнасцю ў гэты перыяд была супярэчнасць паміж сялянствам і памешчыкамі. Сялянства змагалася за знішчэнне старых, прыгонніцкіх парадкаў, якія яшчэ захаваліся ў краіне. Разам з ростам сялянскага руху ўмацоўваўся рэвалюцыйна-дэмакратычны рух беларускай разначыннай інтэлігенцыі, які ўзначальваўся К. Каліноўскім, Ф. Багушэвічам, А. Гурыновічам. Творчасць пісьменнікаў - разначынцаў з'яўлялася ідэалагічным выражэннем вызваленчых імкненняў беларускага народа.

Перад беларускай дэмакратычнай літаратурай пасляраформеннага саракагоддзя паўсталі вялікія і адказныя пытанні сучаснасці і перш за ўсё нацыянальнае пытанне. Лепшыя прадстаўнікі беларускай літаратуры нацыянальнае пытанне ўздымалі заўсёды ў непарыўнай сувязі з пытаннем сацыяльным. Перад пісьменнікамі стаяла задача — ўздымаць нацыянальную самасвядомасць і спрыяць нацыянальна - вызваленчай барацьбе свайго народа. А нацыянальна - вызваленчы рух у той час на Беларусі, па вызначэнню В. І. Леніна, быў жывой і прагрэсіўнай з'явай. Тут адбываўся актыўны працэс абуджэння мас «да авалодання роднай мовай і яго літаратурай (а гэта неабходная ўмова і спадарожнік поўнага развіцця капіталізма, поўнага пранікнення абмену да апошняй сялянскай сям'і)», (В. І. Ленін. Творы, т. 23, стар. 27.).

Паводле выказвання В. І. Леніна пад лозунгам «абароны бацькаўшчыны» разгортвалася нацыянальна - вызваленчая барацьба беларускага народа, якая была тут «абаронай дэмакратыі, роднай мовы, палітычнай свабоды супроць прыгнятаючых нацый, супроць сярэдневякоўя», (В. І. Ленін. Творы, т. 23, стар. 28).

У беларускай літаратуры парэформеннага перыяду адказную і пачэсную місію абароны нацыянальных інтарэсаў беларускага народа ўзяў на сябе выдатны, беларускі пасьменнік, Францішак Казіміравіч Багушэвіч (1840—1900). Яго барацьба за нацыянальную свабоду беларусаў мела прагрэсіўны характар, бо гэта была барацьба ў абарону дэмакратыі, роднай мовы і палітычнай свабоды народа. Рад важных пытанняў нацыянальнага развіцця ўзняў пісьменнік у прадмове да зборніка «Дудка беларуская», які датуецца 1891 г. і ў прадмове да другога зборніка «Смык беларускі», які ўпершыню быў надрукаваны ў 1894 г. Асноўную праблематыку «Прадмоў» складаюць пытанні аб лёсе беларускай мовы. Багушэвіч лічыў беларускую мову адзнакай нацыі, формай духоўнай культуры народа. Дастаткова толькі яму страціць сваю нацыянальную мову, каб ён перастаў існаваць як нацыя:

З настаўніцкай нівы

Пад развагу настаўнікам

Многія нашы настаўнікі — беларусы, з'яўляюцца ініцыятарамі культурнага жыцця, — разам з моладдзю арганізуюць мастацкія гурткі і самі «удзельнічаюць у гэтых гуртках. І гэта добра.

Нажаль ёсць і такія настаўнікі, якім не ўдаецца зблізіцца да моладзі. Штопраўда некаторыя спрабавалі гутарыць з хлопцамі і дзяўчатамі адносна сарганізавання хору ці драматычнага гуртка, але ніяк не ладзілася гэтае супрацоўніцтва. Што перашкаджае?

Многія настаўнікі, якія працуюць у беларускіх вёсках ніколі не размаўляюць па - беларуску з насельніцтвам вёскі, не карыстаюцца ў штодзённым жыцці сваёй роднай мовай. Яны размаўляюць па-польску, а сяляне нашых беларускіх вёсак, у тым ліку і моладзь, размаўляюць па-беларуску.

У Вялікіх Тыневічах (Гайнаўскі павет), у Зубаве (Бельскі павет), ёсць школы з беларускай мовай навучання. У гэтых школах ёсць па тры, або чатыры настаўнікаў - беларусаў, аднак апрача таго, што на лекцыі беларускай мовы, не пачуеш ад іх ніводнага беларускага слова. І ці такія настаўнікі могуць здабыць аўтарытэт сярод моладзі? — Зразумела, што не!

Гэтак справа маецца не толькі ў Тыневічах і Зубаве.

Вядома, ніхто не вымагае, каб настаўнікі не карысталісі польскай мовай. Але, калі яны ўжо заўсёды і ўсюды размаўляюць па-польску, дык гэта ўжо лішне. Такім чынам яны ў пэўным сэнсе крыўдзяць сваю нацыянальнасць, бо даюць дрэнны прыклад, як для школьнікаў, так і для моладзі таму што, як вядома, школьнікі ці моладзь зусім інакш успрымаюць словы з вуснаў адукаваных людзей, а інакш ад сваіх бацькоў, сярод якіх ёсць многа малапісьменных.

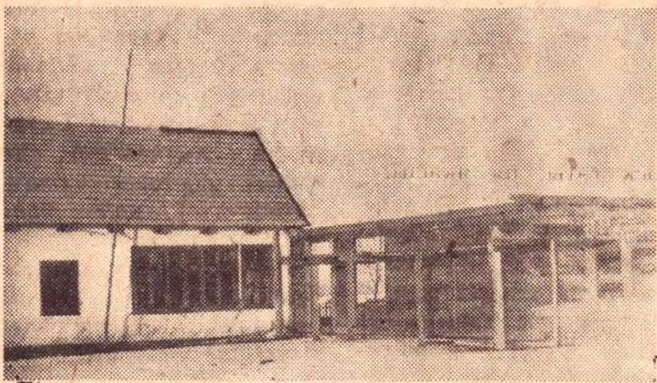
Нашы настаўнікі павінны разумець тое, што ў беларускім асяроддзі, маю на ўвазе беларускія вёскі і школы, — неабходна карыстацца беларускай мовай.

Нашы настаўнікі павінны любіць сваю мову, павінны быць патрыётамі беларускага народа і інтэрнацыяналістамі. Яны павінны ўзяць мэту, — перацярэбіць усе зараслі на дарозе прывіцця любві да роднай мовы, на дарозе пашырэння асветы і культуры.

М. Х.

Трагедыя школы ў Скупаве

Школа ў Скупаве, Гайнаўскі павет, змяшчаецца ў трох будынках. Штопраўда, такіх школ ёсць больш на Беласточчыне, аднак у Скупаве гэта найбольш кідаецца ў вочы, таму што будынкі знаходзяцца далёка адзін ад другога.

Сапраўды школьны будынак (які ад пачатку пабудаван на школу) у такім стане што, калі падае дождж ці снег, тады ў класах месца ні знойдзеш — вада цячэ са столі.

Сяляне вёскі купілі нейкі будынак у Нараўцы, каб дабудаваць да школы новае памяшканне, але паставілі зруб і на тым закончылася — не хапіла сродкаў далей будаваць.

Сяляне звярталіся за дапамогай у Аддзел асветы ў Гайнаўцы, нажаль не атрымалі яе.

А шкада. На нашу думку, трэба, каб і Аддзел асветы і Прэзідыум ПРН у Гайнаўцы дапамаглі насельніцтву Скупава дакончыць пабудаваць школу.

Тэкст і фото — аа.

Некалькі слоў аб школах

У гэтым годзе ў Гайнаўскім павеце, у мясцовасці Кляшчэлі, будзе зроблены рамонт школы, на суму 230 тыс. зл, а ў Белавежы на суму 120 тыс зл. Будзе закончана таксама пабудова школ у Дашах і Крыўцу.

У мінулым годзе насельніцтва Альхоўкі грамадскім чынам приступіла да пабудовы школы. Пастаўлена сцены, зроблена дах, але далей будаваць не хапіла сродкаў.

Аддзел асветы, разгледзіўшы справу, пастанавіў зрабіць планы, скласці каштарыс, (правесці справу праз усе правілы бюракратычнай паперкавай работы) і толькі тады прыступіць да заканчэння пабудовы. Будынак амаль што гатовы, няма патрэбы драмаць Аддзелу асветы невядома колькі часу над лішнімі паперкамі, а адразу брацца за работу, — з гэтай думкай згодны і Прэзідыум ПРН у Гайнаўцы. (аа)

Чаму ў Тымянскай школе не падпісваюць «Нівы»

У вёсцы Тымянка, Семятыцкага павета, ёсць 5-цікласная школа, якая згуртоўвае дзеці з двух беларускіх вёсак: Тымянкі і Пішчаткі. У мінулым навучальным годзе ўведзена тут беларускую мову, як прадмет. І гэта зусім зразумела ўзяўшы пад увагу, што ўсе дзеці тут беларускія. Нажаль у школьнай бібліятэцы няма ніводнай беларускай кніжкі. Дзеці таксама наракаюць на брак школьных дапаможнікаў з беларускай мовы.

Несумненна, ў навучанні беларускай мовы шмат магла-б дапамагчы «Ніва» і «Зорка» калі-б іх дзеці чыталі. Нажаль, ніхто з дзяцей не выпісвае тут «Нівы». Чаму? Таму, што ніхто не зaахвоціў вучняў да гэтага. А шкада. Напэўна выкарыстанне «Нівы» і «Зоркі» шмат дапамагло-б у вывучэнні беларускай мовы. (вб)

Варшава

Траса В—З. Фото — ЦАФ

Лепшыя беларускія артысты-самадзейнікі паедуць на агляд у Варшаву

У вёсках і мястэчках ёсць шмат харавых, танцавальных і інструментальных беларускіх мастацкіх самадзейных калектываў.

Ёсць у нас шмат спевакоў - салістаў, музыкантаў і дэкламатараў, якія карыстаюцца папулярнасцю і павaжаннем у сваіх аколіцах.

Пажаданым ёсць, каб усе гэтыя людзі паказалі свае здольнасці грамадству. Ад 27 красавіка пачнуцца павятовыя агляды розных мастацкіх гурткоў, паасобных салістаў, музыкантаў і дэкламатараў нацыянальных меншасцей.

Арганізатарам агляду калектываў нацыянальных меншасцей Польшчы з'яўляюцца Галоўныя праўленні таварыстваў нацыянальных меншасцей у Польшчы, сумесна з Міністэрствам культуры і мастацтва.

За арганізаванне павятовых аглядаў адказны ў нас павятовыя аддзелы Беларускага грамадска - культурнага таварыства і павятовыя аддзелы культуры павятовых радаў народовых.

Самадзейнікі вылучаныя на павятовых аглядах будуць прымаць удзел у ваяводскім аглядзе ў Беластоку, які адбудзецца 18 мая. У Беластоку будуць вылучаны найлепшыя калектывы, салісты, дэкламатары і музыканты на агульнапольскі агляд мастацкай самадзейнасці нацыянальных меншасцей Польшчы, які адбудзецца 30 і 31 мая г. г. у Варшаве.

Найлепшыя ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці атрымаюць цэнныя ўзнагароды.

Дакладныя інфармацыі адносна агляду калектываў можна атрымаць у павятовых аддзелах культуры, а таксама ў аддзелах Таварыства.

Часу не многа, трэба распачаць ужо падрыхтоўку. Не абавязкова падрыхтаваць новую праграму — можна выступаць з гэтай, з якою ўжо выступалі, трэба толькі звярнуць ўвагу на дапрацоўку яе.

Нашы гурткі павінны паказаць свой высокі мастацкі ўзровень — усебакова паказаць свае таленты. М. Х.

«Шмат было такіх народаў, што страцілі найперш мову сваю, так як той чалавек прад скананнем, катораму мову займе, а потым зусім замерлі. Не пакідайце-ж мовы нашай беларускай, каб не ўмерлі! Пазнаюць людзей ці па гаворцы, ці па адзежы: хто якую носе; ото-ж гаворка, язык і ёсць адзежа душы».

З прадмовы да «Дудкі беларускай»

Прадмова Багушэвіча да «Дудкі беларускай» была накіравана супроць некаторай часткі беларускай інтэлігенцыі, якая знаходзілася пад моцным уплывам дэнацыялізатарскай палітыкі царызма. У яе асяроддзе праніклі памылковыя погляды аб няпоўнацэннасці беларускай мовы, на якой нібыта «нічога добрага ні сказаць, ні напісаць не можна». Пісьменніка глыбока непакоіла тая акалічнасць, што каланізатарскія намаганні прымусовага «абрусення» беларускай нацыі мелі ўплыў на пэўную частку тагачаснага беларускага грамадства. Гэтыя памылковыя погляды на беларускую мову ў асяроддзі часткі беларускай інтэлігенцыі ўскрывае Багушэвіч у прадмове да «Дудкі беларускай», якая пачынаецца наступнымі словамі:

«Братцы мілыя, дзеці Зямлі-Маткі маёй! Вам ахвяруючы працу сваю, мушу з вамі пагаварыць трохі аб нашай долі-нядолі, аб нашай бацькавай спрадвечнай мове, катораю мы самі, ды і не адны мы, а ўсе людзі цёмныя «мужыцкай» завуць, а завецца яна «беларускай». Я сам калісь думаў, што мова наша — «мужыцкая» мова і толькі таго».

Паэт імкнуўся да ўзняцця аўтарытэту беларускай мовы ў вачах суайчыннікаў, да прызнання ёй роўнапраўя сярод іншых нацыянальных моў. Ён растлумачваў сваім чытачам, «што мова нашая ёсць такая-ж людская і панская, як і французская, альбо нямецкая, альбо і іншая якая». У пацвярджэнне вялікага значэння беларускай мовы Багушэвіч напамінаў, што ў часы Вялікага княства Літоўскага ёю карысталіся не толькі народныя масы, але і верхнія слаі тагачаснага грамадства. «Чытаў я, — піша Багушэвіч, — ці мала старых папераў, па дзвесце, па трыста гадоў таму назад пісаных вялікімі панамі, а нашай мовай чысцюсенькай, як-бы во цяпер пісалася».

Расказваючы ў сваіх «Прадмовах» аб слаўных традыцыях беларускага народа ў мінулым, паэт адступаў ад гістарычнай праўды, калі пісаў, што Беларусь была «ў сярэдзіне Літвы, як зерне ў гарэху». Гэты факт, што ў часы Вялікага княства Літоўскага на беларускай мове вялася дыпламатычная перапіска, складаліся грамадзянскія акты і пісаліся дзяржаўныя законы, Багушэвіч узвёў у абсалют і называў літоўскі перыяд у гісторыі Беларусі «залатой парой».

Як-жа ў сапраўднасці выглядала сітуацыя Беларусі ў часы знаходжання яе ў складзе Вялікага княства Літоўскага, а затым у складзе панска-шляхецкай Польшчы?

У XIV—XVIII стагоддзях краіна перажывала найбольш змрочны перыяд свайго гістарычнага развіцця. Народныя масы, а перш за ўсё прыгоннае сялянства, цярпелі жорсткі прыгнёт з боку літоўскіх і беларускіх феадалаў. А той факт, што беларуская мова ў часы Вялікага княства Літоўскага была афіцыяльнай мовай і ў сувязі з гэтым стварыліся спрыяльныя ўмовы для развіцця беларускай пісьменнасці, тлумачыцца адсутнасцю літоўскай пісьменнасці. І таму нічога дзіўнага, што літоўскія князі не праследвалі беларускай мовы. Пасля Люблінскай уніі (1569 г.), калі Беларусь падпала пад уладу польскіх феадалаў, прыгонны прыгнёт спалучыўся з прыгнётам нацыянальным і сацыяльным.

У сваіх развaжаннях аб мове Багушэвіч спрабуе вызначыць асноўныя адзнакі беларускай нацыі. Аўтар «Прадмоў», напрыклад, азначэнне нацыі выводзіць з агульнасці псіхічнага складу («душы народа»), з агульнасці мовы і бытавога ўкладу («пазнаюць людзей... па адзежы»). Для яго адзнакай нацыі з'яўляецца таксама адзінства тэрыторыі, на якой яна пражывае. У трактоўцы нацыянальнага пытання Багушэвіч апынуўся на ідэалістычных пазіцыях. Ён не змог асэнсаваць нацыю як непазбежны вынік буржуазнай эпохі грамадскага развіцця, як гістарычную катэгорыю. На выказваннях паэта па нацыянальнаму пытанню ляжыць пячатка класавай абмежаванасці. Усе названыя адзнакі нацыі паводле Багушэвіча з'яўляюцца рознымі формамі праяўлення галоўнай адзнакі — «душы народа» г. зн. псіхічнага складу, які выяўляецца ў асаблівасцях мовы. А ў сцвярджэнні паэта, што «наша мова для нас святая, бо яна нам ад Бога даная», крыецца погляд на нацыю, як на спрадвечную і нязменную катэгорыю, якая не залежыць ад агульнасці эканамічнага жыцця, ад сацыяльна - гістарычнага асяроддзя.

Пры ўсёй слабасці і абмежаванасці свайго светапогляду Францішак Багушэвіч шчыра любіў беларускі народ і да канца свайго жыцця не пакінуў веры ў яго невычэрпныя творчыя сілы, у яго здольнасць да гістарычнага развіцця.

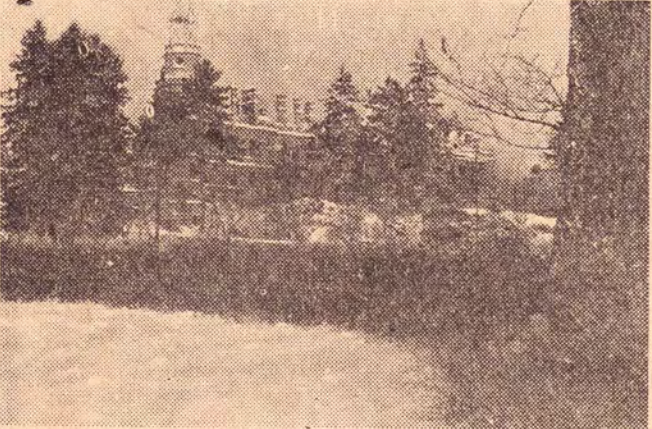
Белавежа сёння і заўтра

Сакавіцкае сонца зганяе рэшткі снегу з палёў. Аднак у Белавежскай пушчы свае законы. Тут зіма пазней прыходзіць і пазней адыходзіць. І ў Белавежскім парку, як відаць на здымку, зусім не адчуваецца, што хутка будзе канец зімы. У 1960 годзе ў гэтым парку забурліць жыццё. Тут будзе цэнтр адпачынку, затым турыстычнага і навуковага жыцця, аб якім гаворыцца ў затверджаным Дзяржаўнай Радай праекце ператварэння Белавежы ў вялікі асяродак турыстыкі і навукі.

У 1960 годзе праз гэтую браму будуць праходзіць тысячы турыстаў з усіх бакоў краіны і з-за мяжы. Будуць яны спыняцца ў гасцініцы і ў турыстычных дамах, якія намечана будаваць ў парку.

У 1960 годзе гэты палац (згодна з праектам ВРН зацверджаным Дзяржаўнай Радай) будзе цалкам адбудаваны. У 66 пакоях палаца будзе змяшчацца арыенталагічны музей і першакласная гасцініца.

Не ўсё ў пушчы спіць. Цяжка прыходзіцца напрацавацца лясным звярам каб здабыць сабе яду. Праўда, зіма не марозная але здабыць яду з-пад глыбокага снегу, справа не так ужо і лёгкая.

Не ўсё звяр'ё шукае смачную ежу: «Калі тая смачная засыпана глыбока пад снегам — можна і галля наесціся. Праўда, менш смачнае, але ляжыць на версе» — думаюць лосі.

Пушча засыпана снегам. Нішто, як відаць не парушае яе зімовага сну. Нават і вецер, тут — рэдкі госць. «Восьбы дажыць нам у такім выглядзе да 1960 г., калі будзе вырубвацца столькі дрэў, колькі складае натуральны прырост» — думаюць гэтыя пушчанскія дрэвы.

Тэкст і фота — М. Тарасевіч.

Сельскагаспадарчыя парады

Каб атрымаць больш малака

Асноўным для жывёлы з'яўляецца корм. Жывёла на працягу цэлага года павінна мець удосталь пашы. Ад ранняй вясны да позняй восені жывёлу трэба карміць зялёнай пашай, а ўзімку даваць як найбольш сіласу, апрача таго сена, буракоў і таму падобных бялкавых раслін.

Многія сяляне не дацэньваюць рацыянальнага кармлення жывёлы. З'ява гэтая, асабліва прыкметна ў Гайнаўскім, Бельскім, Беластоцкім і Сакольскім паветах. Жывёлы не корміцца канцэнтраваным і сочным кормам. Узімку, асабліва, быдлу і коням даецца саломісты корм, — вялікія колькасці сечкі змешанай з невялікай колькасцю дробленага зерня, ці сочнага корму. Павятовыя інструктары павінны на сходах сельгасгурткоў даказаць сялянам што яны надта мала пашы сеюць у параўнанні з агульнымі засевамі, што надта нізкая прадукцыйнасць гэтых раслін з гектара, што сяляне мала цікавяцца жывёлагадоўляй.

Наогул пасля VIII Пленума ЦК ПАРП жывёлагадоўля павялічылася. Асабліва заўважылася гэта ў Высокамазавецкім, Ломжынскім, Дуброўскім, Элцкім, Лапскім і Замброўскім паветах, дзе гадуецца племянны матэрыял.

Гаспадары, якія не бачаць карысці ў жывёлагадоўлі, лічачы з коштам корму, а не бачаць у гэтым вартасці вытворчасці 1 літра малака ці 1 кілаграма жывога мяса — моцна памыляюцца.

Трэба ўлічыць, што разам з павелічэннем вытворчасці памяншаецца кошт гадоўлі жывёлы.

Калі гаспадар мае ўдзень 5 літраў малака ад каровы — то вартасць аднаго літра каштавала яго 1,75 зл, але калі прадукцыйнасць малака складае 20 літраў у дзень — тады каштуе яно ўсяго па 79 грошы за літр — г. зн. 2,3 разы танней.

Для таго, каб атрымаць цэнныя вынікі ў галіне гэтай прадукцыйнасці — трэба добра даглядаць кароў. Добра гадаваная жывёла добра развіваецца, не хварэе, а здаровы арганізм, зразумела, мае шмат лепшыя прадукцыйныя здольнасці. Добра гадаваная 2-гадовая ялавіца будзе важыць не менш, як 250—300 кілограмаў, а выведзеныя ад яе каровы (добра кормленыя) будуць даваць больш малака на працягу адной лактацыі.

Каровам маладым і каровам пасля ацялення (каб раздаіць) на працягу 6 тыдняў даем дадаткова па 3 кілограмы корму больш, каровам слабым на 2—4 кілограмы больш, а каровам нізіннай расы, нерасовым і інш. у перыяд засушэння ад 8 да 15 кілограмаў.

Добра вырашылі пытанне жывёлагадоўлі сяляне сельгасгуртка ў вёсцы Дабжынеўка ў Беластоцкім павеце. Яны пастанавілі ўтрымоўваць сталы кантакт з павятовым інструктарам па справах сельскай гаспадаркі, які дапаможа ім апрацаваць структуру пасеваў, каб сяляне маглі сабраць добры корм і каб упэўніліся, дзе зрабіць сабе кармовыя базы.

Далей, пастанавілі набыць свіней лепшага гатунку і правесці штучную апладненнасць кароў у выніку чаго атрымаецца лепшае, больш цэннае патомства.

інж. В. Ш.

Куток гаспадыні

Для прыгатавання сальцісона трэба свіны страўнік спачатку добра прамыць у халоднай вадзе, а затым у цёплай, вывернуць яго ўнутраным бокам наверх і старанна выскрабсці не вельмі вострым нажом. Затым зноў добра прамыць у халоднай вадзе.

Начынка для яго робіцца наступным чынам: бярэцца сэрца, пячонка, ныркі, лёгкія, язык, кавалкі галавізны, вушы, кавалак сала. Усё гэта, акрамя сала, трэба злёгку адварыць, дадаўшы лаўровага лісту, цыбулі, часнаку, чорнага і пахучага перцу (гарошак), крыху солі.

Пасля варкі зліць соус, мяса астудзіць і накрышыць кубікамі, змяшаўшы іх з дробна нарэзаным сырым салам. Узяць крыху кмену, некалькі лаўровых лісткоў падсушыць і пацерці ў ступцы або прапусціць праз мясарубку, змяшаць з соллю і насыпаць у нарэзаную начынку. Атрыманай сумессю начыніць сыры страўнік, зашыць белай ніткай і апусціць у кастрюлю з кіпятком, варыць яшчэ мінут 30—40.

Пасля варкі сальцісон кладуць на дошку, зверху накладаюць яшчэ адну дошчачку, а на яе груз, каб сальцісон добра адціснуўся і выносяць на холад. Праз 4—5 гадзін яго можна есці.

Такім-жа чынам можна прыгатаваць і вантрабянку. У начынку для вантрабянкі можна дадаць свіную кроў. Толькі для вантрабянкі выкарыстоўваюць тоўстыя кішкі і ў гатовым выглядзе іх не трэба класці пад груз.

Місеява вупраж

(Апавяданне)

Стаялі спякотныя жнівеньскія дні 1944-га года. Сонца паліла так моцна, што не толькі людзі, але і расліны млелі ад гарачыні. Збожжа перастаяла: варта было крануць каласок, як усе зярняты асыпаліся на зямлю.

І вёска, што прыляпілася да лесу, мела невясёлы выгляд. Усё яшчэ гаспадарылі нямецкія фашысты. Хоць непасрэдна ў вёсцы яны не стаялі, але заглядалі сюды даволі часта. Аўтамабілі з нямецкай жандармерыяй увесь час калясілі каля вёскі, па дарозе Гайнаўка — Кляшчэлі. Немцы, пачуўшы, што набліжаецца канец іхняму панаванню на прасякнуўшай крывёю зямлі, замітусіліся. Аднак яны не забыліся аб тым, каб як найбольш награбіць дабра ў людзей. Не абмінула іх зладзейскае вока і Місеявай хаты...

Не звяртаючы ўвагі на мітусню немцаў, многія сяляне выходзілі на працу. Яны спяшаліся зжаць збожжа, якое ламалася і асыпалася. Не драмаў і селянін Місей. З рана да позняга вечара ён працаваў у полі, пакінуўшы дома жонку Матрону і двух малых сынкоў. Што, як што, але вупраж для каня ў Місея была выдатная. Таму і конь працаваў добра. Некаторых аж зайздрасць брала, як убачаць гэтую вупраж. На ўсёй вёсцы ніхто такой не меў. Сярод сялян знайшліся і такія, якія пастараліся хутчэй данесці аб гэтым немцам.

І вось аднойчы два нямецкія салдаты нечакана ўваліліся ў хату Місея. Хаця гаспадара не было дома, яны абвясцілі Матроне, што ім патрэбная фурманка, і загадалі паклікаць Місея. Калі гаспадар з'явіўся, конь быў ужо запрэжаны. Немцы растлумачылі Місею, што непадалёку ў лесе ляжыць ранены салдат, якога неадкладна трэба адвезці ў бальніцу, на чыгуначны прыстанак «Вітава». І здавалася Місею, што яны гавораць праўду... Ён сеў на фурманку і паехаў на ўказанае месца.

І вось Місей уязджаў ужо ў лес. Нечакана да фурманкі падскочыла некалькі немцаў. Місей спыніў каня. Афіцэр нешта хутка загадаў двум салдатам, і не паспеў агледзецца Місей, як вупраж з яго кабылкі апынулася на чорным жарабцы нямецкага афіцэра. Афіцэр падыйшоў бліжэй да Місея і, ламаючы мову, прабалбатаў, што «прышта ла гут». У Місея аж пот выступіў на ілбе. Зразумеў ён, што астатні раз бачыць сваю цудоўную вупраж.

Праз некалькі хвілін афіцэр, пазіраючы на Місеяву кабылку, якая сумна глядзела ў вочы афіцэра (відаць, бедная думала: «Каб ты, нямчура, павесіўся, як ты з мяне адзежу садраў»), загадаў Місею:

— Бэры кляча і вон цу хаузэ!

Цяжка было Місею пакідаць у лесе фурманку з вупражжу. Але нічога не зробіш. Ледзь варушачыся, Місей выразаў розгу і, ускочыўшы на каня, выехаў з лесу. Раптам, калі ззаду засталося метраў дзвесце, ён пачуў крыкі афіцэра.

— Відаць і кабылка ўжо спатрэбілася праклятым сабакам — падумаў Місей. — Э, гэтаму не бываць! — І, зрабіўшы выгляд, што ён не чуе крыкаў, Місей прыціснуў розгу да кабылкавай шкуры. Не заўважыў ён, як апынуўся ля свайго гумна.

— Так хутка адвёз хворага? — запытала здзіўленая Матрона.

— А бадай яны павыгаралі, гэтыя душыцелі! Зладзеі! Гэта-ж няма ў нас ужо ні фурманкі, ні вупражы!..

І з жалем дадаў:

— І калі-ж гэта на іх пагібель прыдзе?!

ПАВЕЛ РУДНІЦКІ

Прыкладны бібліятэкар

Грамадская бібліятэка ў Рыбалах, Бельскі павет, карыстаецца вялікай папулярнасцю сярод жыхароў Рыбалаў і акалічных вёсак. Толькі з самых Рыбалаў кніжкамі з бібліятэкі карыстаецца 205 сялян. Апрача іх, пастаяннымі чытачамі бібліятэкі з'яўляюцца сяляне з Войшкаў, Рэпнікаў, Давідоўцаў, Паўлаў.

Бібліятэкар — Уладзімір Паўлючук, які закончыў 2-месячны бібліятэкарскі курс у Яраціне, умее заахвоціць сялян да чытання кніжак, умее кожнаму селяніну падабраць цікавую кніжку. Сяляне тут штораз часцей чытаюць беларускія кніжкі. Найбольшай папулярнасцю сярод іх карыстаюцца творы Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Вялікай папулярнасцю таксама карыстаюцца раманы Льва Талстоя, Міхася Шолахава і творы Аляксандра Пушкіна.

У Рыбалаўскай бібліятэцы заўсёды поўна людзей. (вб)

Воўначасальню і млын...

...купілі сельгаскааператыўшчыкі з Тымянкі, Семятыцкага павета ў «распаўшымся» сельгаскааператыве ў Храбалах, Бельскі павет.

Гэтымі днямі ў Тымянку праведзена электрычнае святло. Воўначасальня і млын ўжо ўстаноўлены і будуць зарабляць не малыя грошы сельгаскааператыўшчыкам Тымянкі.

(вб)

Па 8 кг збожжа і 2 зл. грашыма...

...атрымалі сельгаскааператыўшчыкі з Волькі Нурэцкай, у Семятыцкім павеце, за адзін працадзень у мінулым годзе.

(вб)

Гал. рэдактар Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA“

Organ Białoruskiego Tow. Społ.-Kult.

Adres redakcji Białystok ul. Wesołowskiego nr 1. tel. 25-89

Przedstawiciel redakcji w Warszawie. ul. Senatorska 8. Wiktor Szwed

Wydawca RSW „Prasa“ Redaguje Kolegium.

Warunki prenumeraty:
Miesięcznie — 2.40 zł
Kwartalnie — 7.20 zł
Półrocznie — 14.40 zł
Rocznie — 28 80 zł

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch“

Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę“ przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju

Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch“ Warszawa

BZG. Nakł. 5.400. E-3

Праблемы культурна-гаспадарчага жыцця ГРН — Мастаўляны

На перадвыбарчых сходах насельніцтва выступала з многімі слушнымі прапановамі і патрабаваннямі.

Жыхары калоніі Зялёная хочуць пабудаваць новы прасторны, мураваны будынак сваёй школе замест цеснай і цёмнай сялянскай хаты. Усе добраахвотна абавязаліся даць на гэта складчыну па 100 зл. кожны, — а калі спатрэбіцца дык і па больш. Загарантавалі дапамогу ў нефаховых работах. Дамаганні Зялёнай не пазбаўлены слушнасці. У аколіцы ёсць многа дзяцей, якім цесна ў гэтай хаце. — А да школы ў Мастаўлянах далёкая дарога дзецям — асабліва зімою. — Такая ініцыятыва варта наследвання для беларускіх вёсак.

Гаспадары Мастаўлян, і аколіцы дамагаюцца стварэння Ветэрынарнага пункта.

Не ў лепшых варунках апынулася і агратэхнічная апека. Гарадоцкі аграном амаль зусім не заглядае сюды.

З мэтай гаспадарчага ажыўлення аколіцы нававыбраная Грамадская рада хоча ў Свіслачанах наладзіць выраб чарапіцы і пустакоў. Пясок ёсць на мейсцы. — У Мастаўлянах неабходна патрэбны сельскагаспадарчы гурток, — сцвердзілі радныя на першай урачыстай сесіі Грамадскай рады, што адбылася 14 лютага г. г. Гэта дасць магчымасць гаспадарам не толькі пашырыць свае веды па сельскай гаспадарцы але таксама і карыстацца матэрыяльнымі прывілеямі і палёгкамі.

Многа яшчэ ёсць спраў, здавалася-б, драбнейшых, такіх, напрыклад, як пасадка лесу на аблогах ці пабудова брукаванай дарогі ў школу, што патрабуе неадкладнага вырашэння.

На здымку: — нававыбранае Прэзідыум Грамадскай рады ў Мастаўлянах (Беластоцкі павет). Злева направа — член Прэзідыума ГРН Мікола Рэмжа; старшыня — Міхась Усовіч і сакратар — Аляксандр Пачоскі.

Фота — С. Я.

— Аднак ва ўсім гэтым гаспадары не павінны ні на хвіліну забываць, што ўсё ў значнай меры будзе залежыць ад іх самых, уласнай ініцыятывы і клапатлівасці, — сказаў нававыбраны старшыня Грамадскай рады ў Мастаўлянах, Міхась Усовіч.

С. ЯНОВІЧ

Самадзейны калектыў з Семяноўкі рыхтуецца да выступлення

Многа такой моладзі, што закончыўшы школу засталася пры бацьках, было ў вёсцы Семяноўка, Гайнаўскі павет. У лістападзе, мінулага года, кіраўнік мясцовай школы Язэп Навіцкі пагутарыў з мясцовай моладдзю, падсунуў прапанову сарганізаваць драмгурток, харавы калектыў і танцавальны. У калектыў запісалася 20 дзяўчат і хлопцаў.

Распачаліся рэпетыцыі. Драмгурток прыступіў да апрацоўкі п'есы «Прымакі» — Янкі Купалы. Моладзь пастанавіла так працаваць каб калектыў паставіць магчыма на як найвышэйшым узроўні.

Найбольш актыўнымі членамі калектыву з'яўляюцца: Ніна Мароз, Ніна Кісла, Юля Грыко, Юрка Бярыцкі. Зрэшты ўсе яны вельмі актыўныя. Усе рэпетыцыі адбываюцца ў прасторным школьным будынку. Незадоўга семяноўская моладзь выступіць ужо са сваім рэпертуарам у сваёй вёсцы і акалічных вёсках.

Жадаем самых лепшых поспехаў. (аа)

«Ніва» дапамагла

Ужо не нішчаць лесу

Хачу табе шчыра падзякаваць за тое, што на старонках 51 нумара «Нівы» быў змешчаны артыкул п. з. «Лапухоўскія стаханаўцы». Гэты артыкул быў абмеркаваны сялянамі вёскі Лапухоўка, якія згадзіліся больш не нішчыць лесу. З таго часу сяляне перасталі вывозіць з лесу дрэвы.

ЯНКА БЕРАЗОВЕЦ

Падзяка

Жыхары вёскі Скупава складаюць падзяку і жадаюць далейшых поспехаў у працы працаўнікам кіно «Лес» у Гайнаўцы за тое, што кожны тыдзень прыязджаюць з дэманстрацыяй фільмаў.

Нараўскі клуб

У Нараўцы ёсць грамадскі клуб, у якім моладзь весела і добра бавіцца.

На сцэнах клуба дэкарацыя, тут і радыё ёсць і наогул можна было-б вельмі прыемна праводзіць час, каб не курэнне. Як войдзеш, дык адразу кідаецца ў вочы, што тут заўсёды многія кураць папяросы.

Найгорш, што ў святочныя дні, калі дзеці не вучацца, 12-гадовыя хлапчукі сходзяцца тут, каб схаваўшыся ад бацькоў, пакурыць. Бацькі павінны звярнуць асаблівую ўвагу на гэта. Ды й не толькі бацькі, але і настаўнікі таксама.

Добры прадаўшчык

У вёсцы Круглы Лясок (Беластоцкі павет) ёсць невялічкая крама. Прадаўшчыком з'яўляецца грамадзянін Ф. Кужалеўскі, які вельмі ветліва адносіцца да купляючых і хутка іх абслугоўвае. У краме заўсёды ёсць патрэбныя тавары, — усе задаволены адыходзяць ад прылаўка. Такога прадаўшчыка варта пахваліць.

Няхай грам Ф. Кужалеўскі будзе прыкладам для іншых прадаўшчыкоў, у першую чаргу, для прадаўшчыка крамы з жалезнымі таварамі ў Міхалове, у Новай Волі, і многіх, многіх іншых вёсках ці мястэчках. (яс)

Радыёперадачы на беларускай мове

3 і 4-III г. г. праз радыёвузлы Гарадок і Міхалова адбыліся пятнаццацімінутовыя радыёперадачы на тэму — «Вялікі беларускі змагар, Кастусь Каліноўскі». (ся)

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

Піша Ліда Б. з Сакольскага павета: «Я жыву на вёсцы, маю 21 год. Свет і жыццё вядомы мне толькі з кніжак, газет і часопісаў. Аднак нягледзячы на тое, не магу згадзіцца з некаторымі з'явамі існуючымі ў жыцці насельніцтва нашай аколіцы.

Бадай што змалку я дружу з хлопцам з нашай вёскі, — Лёней.

Лёня мне падабаецца, у нас завязалася каханне.

Але тут і гора маё пачалося. Бацькі даведаўшыся, забаранілі мне спатыкацца з Лёней, таму што бацькі Лёні гаспадараць усяго на 1,5 гектара зямлі, а ў нас яе 12 гектары. Бацькі ўсё пераконваюць мяне, што дзяўчына, як свет светам, заўсёды выходзіць замуж за хлопца роўнага сабе па багаццю, а то і багацейшага. Сталі нават разглядацца па аколіцы ці жаніх мой не знойдзецца мне. Як на бяду і знайшоўся, — быў нават у сватах.

Я адразу зненавідзела гэтага чалавека. Па-першае: ён мне не спадабаўся: а па-другое: ён цікавіўся не мною, а толькі пасагам — гектарамі, каровамі. Я сказала бацькам, што ніколі не пайду за яго замуж, што лепш не жыць, чым сабе так свет завязаць. На жаль бацькі зусім не паслухалі мяне і абавязкова настойваюць, каб я выйшла замуж за гэтага чалавека.

Ужо не магу вытрываць у хаце. Парадзь мне «Сэрцайка», што зрабіць.

АДКАЗ:

Дарагая Лідачка! Вядома што яшчэ сёння на вёсках існуюць «нечалавечыя» адносіны да справы жаніцьбы. Старэйшыя людзі ў многіх выпадках не спачуваюць маладым. Ім асноўнае — гэта багацце. Аднак шчырае, сапраўднае каханне маладых людзей, узаімна разуменне — вось асноўнае для будучых мужа і жонкі.

Чалавек павінен жаніцца з чалавекам, а не з багаццем.

Ты, Лідачка, павінна ўпарта пераконваць сваіх бацькоў, што не любіш таго, за якога Цябе аддаць хочуць і што ніколі, не выйдзеш замуж за яго.

Упарта стой на сваім становішчы. І несумненна, бацькі ўрэшце зразумеюць Цябе. Мо' ёсць у Вашай вёсцы нейкі грамадскі дзеяч, маладзёжны арганізатар, ці добры, разумны, аўтарытэтны настаўнік — паразмаўляй з такім чалавекам і папрасі, каб са свайго боку паразмаўляў адносна гэтай справы з бацькамі.

Дай бацькам прачытаць маю параду і ў выніку зрабі тое, што падкажа Табе сэрца і розум.

СЭРЦАЙКА

Калі ў Мілейчыцах будзе лекар

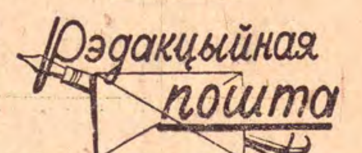
Справа аховы здароўя для жыхароў Мілейчыц у Семятыцкім павеце — гэта вельмі балючая справа.

У Мілейчыцкім пункце аховы здароўя працуе толькі адзін фельчар. Баніфацаму Навіцкаму, усімі тут паважанаму фельчару, ужо за 70 год. Ці-ж здолее ён добра абслужыць аж 10 акалічных вёсак, якія належаць да гэтага пункта аховы здароўя? Вядома, што не.

Калі неаднойчы захварэе селянін і мае павышаную тэмпературу, да яго выклікаецца хуткую дапамогу, і адвозіцца ў Семятыцкую бальніцу. А ў бальніцы вядома, не заўсёды ёсць вольныя месцы. Не было-б патрэбы адвозіць хворых у перапоўненую бальніцу, калі-б у Мілейчыцкім пункце аховы здароўя было некалькі ложкаў і адпаведная лекарская апека.

Месца на ложкі тут ёсць, толькі бяда ў тым, што няма каму ўзяцца за гэтую справу. Няма лекара. Таму зусім зразумелыя захады ГРН у Мілейчыцах, каб атрымаць лекара. Нажаль Аддзел Аховы здароўя прэзідыума ПРН у Семятычах усё толькі абяцае, а лекара ў Мілейчыцах, як няма, так і няма.

— Калі-ж астаткова ў Мілейчыцах будзе лекар? — пытаюць жыхары Мілейчыц і акалічных вёсак. (вб)

АУТАР ВЕРШАУ «Ахотнік Даніла», «Як школа будуецца ў Войшках», «Навагодні тост», «Малойцы Канюкі», «Багаты гаспадар». Некаторыя вершы, пры адпаведнай дапрацоўцы надрукуем. Пішаце, што гэтыя ўсе вершы напісалі на працягу адной гадзіны. Гэта і дрэнна. Верш любіць дакладную працу. Спяшаць не трэба.

Калі не хочаце падпісваць прозвішчам, можаце прыдумаць нейкі псеўданім.

С. У. — Атрымалі верш «Над рэчкай Гаўёй». Сатырычныя вершы лепш у Вас атрымоўваюцца, радзім пісаць менавіта сатырычныя.

К. С. — Верш «Першы верш» мы атрымалі. Як на першы верш нядрэнна. Пішыце больш.

АНДРЭЙ БЕРАЗАВЕЦ — ВАРШАВА. — З прыемнасцю прымаем Вас у лік нашых карэспандэнтаў. Верш надрукуем. Пішыце больш.

ЯНКА ПАДРЭЧНЫ — Пішыце, маеце талент. Калі будзеце ў Беластоку, не забудзьце зайсці ў рэдакцыю.

ХІТРЫ — ДАВІДАВІЧЫ. Добра, калі дазваляеце верш «паладзіць», тады надрукуем. А пакуль, хай чакае ў чарзе.

АУТАР ВЕРША «МАЦІ» — Усё гэта так, як Вы пішаце, але гэтае самае можна-б было сказаць і прозай.

Н. Я. — Вершы «Край наш беларускі», «У павеце Беластоцкім» і «Партызан» атрымалі. Н жаль ніадзін з іх не надаецца да друку, надта ў сырым стане.

Як я тапіўся

Ранак. Сонечны, празрысты ранак. Я іду на рэчку. Дома мне кажуць: «Ідзі, але хай толькі ўтопішся, то й дадому не прыходзь!».

Гэтую параду я дакладна выканаю. Ведаю, — як толькі утаплюся, то ўжо дадому ніяк не прыйду.

Прыходжу на рэчку — тут гоман і мітусня. Скачуць, ныруюць, выныраюць... Смяюцца...

Я раздзеўся, пайшоў на масток і спыніўся: не ведаю, адкуль лепей скакаць.

— Скачы во тут! — кажуць хлопцы. — Тут табе сама болей па калені. Я не доўга думаў, узяў ды скочыў. Калені схаваліся і мяне за сабою пацягнулі.

Пайшоў аж на дно, бо не ўмею плаваць. Казалі-ж: «Вучыся, Сашка, плаваць. Вучыся — не пашкадуеш!..»

А я думаў: плаваць па вадзе — хіба гэта навука?

І вось вам — іду на дно. Грабу рукамі, падсабляю нагамі, кручу галавою, а мяне на дно цягне.

А хлопцы з выратавальнай станцыі стаяць на беразе дыскуціруюць:

— А ну, — кажуць, — вынырне ці не вынырне? Можа, і вынырне — ногі доўгія.

А я адчуваю, што таплюся.

— Хлопцы! — крычу. Ратуйце! — крычу, — таплюся!

— Не крычы, — кажуць, — а то ў рот вады набярэш.

Ледзь-ледзь выратаваўся. Вылез і ўпаў на беразе.

Вядома, да мяне тады ўсе папрыбягалі.

— Мусіць, — кажуць, — трэба ваду адкачваць.

А як адкачваць — ніхто не ведае.

Адзін кажа:

— Я недзе ў кніжцы чытаў, што перш-наперш трэба вяслом на жывот ціснуць!

— Дурань ты! — адазваўся другі. — Самая першая дапамога — вяслом па галаве біць!

Словам, нехта мяне як агрэў вяслом па галаве — я й ачнуўся.

Дык вось я і кажу: вучыцеся глыбока ныраваць і ўмела выныраваць. Вучыцеся — не пашкадуеце.

І. КАВЕНЬКА.

Без слоў

Лапаць пагадзіў

Па-суседску, радам,
Хата каля хаты,
Жывуць бедна Марта
І Трахім багаты.
Багата суседка
Вельмі ганарыцца,
Часта з беднай Мартай
За курэй сварыцца.
Наадварот Трахімка
Жыць хацеў-бы ў згодзі,
Але дрэнна жонка,
Што-ж ёй зробіш? Годзе.
Дзеткі Зося з Васям
З малку падружылі,
Ды маці не хоча
Каб яны жаніліcь.
— Не аддам за Васю,
Ну, бо Вася бедны,
Хай ідзе лепш за Віцю,
Хлапец адпаведны.
А Трахім ні слова
Не кажа на дзеці,
Ён такога зяця,
Як Вася, хоча меці.
Ну і Зося Васю
Шчыра пакахала,
Багатага Віцю
Гнала чым папала.
Часам качаргою,
Часам мятлу схваціць.
Аднойчы уцякаўшы
Віця згубіў лапаць.
Трахім падыходзіць,
За лапаць хапае,
А ён чуў ад Марты:
— Жонка баль спраўляе.
Ды крычыць на жонку
Трахімка са злосці:
— Чый вось гэта лапаць?
Што ў цябе за госці?!
Значыць, я працую,
Нат не бачу свята,
А ты госці клічаш,
Вон з двара, праклята!

Тут у плач Матрона,
Бяжыць да суседкі:
— Адчапіся, дурань
У мяне ёсць сведкі,
Што ніхто, ніколі
У мяне не быў.
Каб на яго трасца,
Хто нагаварыў.
А Марта суседзяў
Хоча пагадзіці,
Давай бяду гэтку
На людзей валіці:
— Што людзі набрэшуць.
Суседзе, не верце,
Языкі людскіе,
Як у полі вецер.
На гэту размову
І Віця нарваўся,
Зараз-жа да лапця
Да свайго прызнаўся:
— Бадай ты, дурніла,
І голаў згубіў.
Як за гэты лапаць
Трахім мяне збіў.
За размову дрэнну
Збіў мяне дарэмна,
Але вы, суседка,
Сталі за мной сведкам.
Кажыце для Васі
Хай да нас прыходзіць,
Справімо вяселле,
Сварыцца ўжо годзе.
Справілі вяселле
У Грамнічну нядзелю,
Музыканты гралі,
А мы танцавалі.
Я прышоў з вяселля,
Як з касьбы, утаміўся,
Толькі там гарэлкі,
Што чуць не ўтапіўся.

І. ІГНАТКА
Бельскі павет

Супярэчнасці

Не люблю такіх людзей, што хваляць загранічнае. Некаторыя расказваюць казкі аб амерыканскіх кісельных берагах, якіх абмываюць малочныя акіяны, поўныя шакаладнай рыбы, аб загранічных добрадзейных таварыствах, якіх члены раздаюць бедным вэнджаныя шынкі, сметанковае масла, і бясплатныя білеты ў кінотэатры. Нездаволеныя гэтым бядняκі — беспрацоўныя часта нават бастуюць, — патрабуюць на дадатак віскі і кока-кола.

Свядомы чалавек пасмяецца з таму падобных ф ктаў. Але, між намі кажучы, наша краіна ў многіх выпадках папярэдзіла загранічныя супярэчнасці.

Напрыклад: купляем сталь ад шведаў. З гэтай сталі вырабляем лязы (жылеткі). У нашым лязо шведы не пазнаюць сваёй сталі і не знайшоўся сярод іх такі храбры, які-б згадзіўся галіцца нашымі лязамі.

Чытачы скажуць: «навошта-ж марнаваць шведскую сталь аплочаную золатам, — не лепш было-б за гэты грошы купіць гатовыя лязы, а нашых бракаробаў на зялёны лужок выгнаць».

Вытворцы гэтага тавару не згодны з такімі думкамі, даюць толькі новыя назвы лязам, але якасць іх усё-ж-такі тая самая застаецца.

З Нямеччыны атрымліваем лялькі, — па 300 злоты. Яны знаходзяцца ва ўсіх вясковых крамах ГС-аў, — паказваюць як прыгожа ўмеюць заплюшчваць вочы.

Мы таксама заплюшчваем вочы, але калі глянем на цану гэтых лялек. У той-жа момант зараз насоўваецца думка: «Навошта-ж тыя лялькі да нас прыехалі і хто прынёс толькі шчасця нашым дзецям, якія нажаль забаўляцца імі не могуць.

Чэхаславакі маюць нейкі камбінат «Бата», — шлюць да нас зграбны, шыкарны і танны абутак, а нашы шаўцы без камбіната камбінуюць туфлі, прадаюць за падвойную цану і «няхай — маўляюць — чэхі нас дагоняць».

Кітайцы па калена ў балоце ходзяць — рыс вырошчваюць, і гэты рыс прадаецца ў нас па 15 злотых за кілограм, а 1 кілограм нашай роднай кракаўскай кашкі каштуе 16 зл. 50 гр. Цыбуля неўзабаве будзе каштаваць толькі, што апельсіны, а аднатамовая энцыклапедыя «Калумбія» у кніжным магазіне па вуліцы Кілінскага каштуе 1260 зл!

Як добра, што ў Харашчы новы псіхіятрычны шпіталь будуецца, я хіба першы туды траплю.

Не магу згадзіцца з тым, каб кніжка каштавала толькі, колькі каштуе адкормленая свіння.

Дзядзька Лявонь

Ўсякая ўсячына

МАТРЫМАНІЯЛЬНЫ АУТАМАТ

Амерыканцы прыдумалі матрыманіяльны аўтамат. Хопіць пакласці туды долар, як аўтаматам выкідае спісак жанчын данай мясцовасці з дапіскай гадоў, колеру валос, узросту, веравызнання і маёмасці, якія хочуць выйсці замуж.

ГОРШ ЧЫМ ЗЕМЛЕТРАСЕННЕ

Вялікую паніку выклікаў нядаўна таемны выбух і дрыжэнн зямлі ў Англіі. Людзі думалі, што гэта выбух згубленай вадароднай бомбы, (таму, што амерыканскія самалёты возяць іх з сабой). Ва ўрадавых установах не пераставалі званіць тэлефоны. Усе пыталіся, як ратавацца перад шкодным праменняваннем. Страх мінуў толькі тады, калі амерыканскія вайсковыя ўлады паведамілі, што з прычыны дрэннага надвор'я, самалёты не лётаюць і што выбух — гэта толькі землетрасенне.

ТЭМА ДА КРЫМІНАЛЬНАЙ АПОВЕСЦІ

Амерыканскі пісьменнік крымінальных аповесцяў вярнуўшыся дамоў з адпачынку застаў сваю кватэру поўнасцю абрабаванай. На стале ён знайшоў картку паперы, на якой было напісана:

«Застаўляем Вам матэрыял на новую крымінальную аповесць. Належную за гэта правізію збіраем і жадаем поспехаў вашаму новаму твору».

НАЙПРЫГАЖЭЙШАЯ НАГА

Н'ю Йоркская панчошная фірма аб'явіла конкурс, з вялікай узнагародай, за найпрыгажэйшую жаночую нагу. Жанчыны, якія бралі ўдзел у конкурсе прысылалі здымкі сваіх ног. Усяго было прыслана каля 70.000 фотаздымак, з якіх выбрана найбольш прыгожую нагу.

Аказалася, што ўзнагарода належыцца 60-гадоваму пісьманосцу.

Шмат пацехі

— Ну, як-жа там, куме? — нехта пытае шаўца, які нядаўна ажаніўся ўжо трэці раз. — Як паводзіцца з новай жонкай?

— Ну, як заўсёды з жонкай, шмат пацехі. Часам яна кіне ў мяне збанком і не пападзе, — тады я цешуся, то ізноў я пушчу ў жонку капылом і прамахну, — тады жонка цешыцца. Адным словам — шмат пацехі.

Лепшы чалавек

Суддзя: — Абвінавачаны, кім вы з'яўляецеся?

Абвінав.: — Я ёсць лепшым чалавекам.

Суддзя: — Толькі без жартаў перад судом.

Абвінав.: — Якія тут жарты, калі я сем гадоў прасядзеў у папраўчым доме, — дык напэўна стаў лепшым.

Няўдалы выбар

— Татачка — пытае дачка, як падабаецца вам Пятро Сініца?

— Выбі ты дзетка гэтага дурня з галавы, ён толькі дзеля грошай каля цябе круціцца.

— Татачка, дык ён-жа сказаў, што ажэніцца са мною, калі-б я нават аднаго граша пасагу не дастала.

— Тады ён дурнейшы, чымсь я пачаткова аб ім думаў

Падслухана

Прыйшла суседка да суседкі ды і кажа: — Ці вы нічога не ведаеце, што робіцца цяпер на свеце?

— Ну, ну, кажы — адзываецца суседка Марыся.

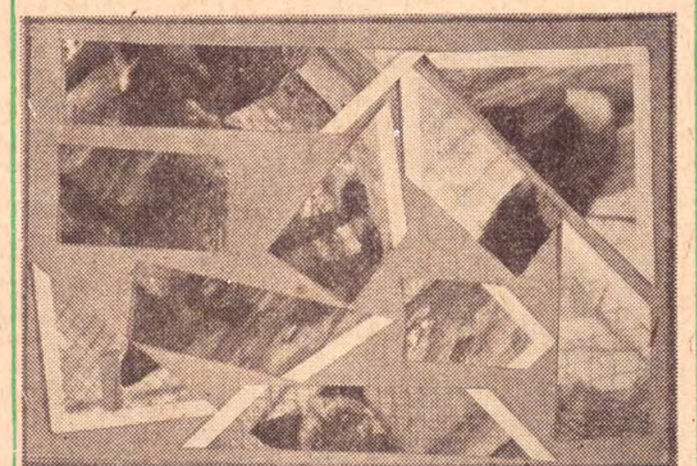
— Цяпер вучоныя зрабілі такую машыну, на якой хочуць на Месяц заляцець.

Уздыхнула цяжка Марыся і кажа: — Дакруцяцца яны з сваёю мудрасцю, што гэты Месяц абарвецца, дык яшчэ на зямлю ўпадзе. аб

Някемлівы

— Што, — крычаў расхваляваны падпаручнік на рэкрута — вы гаворыце, што вывучалі астраномію, а не ведаеце нават, што азначае «звёздачка» на маім пагоне.

СКЛАДАНКА

З вышэй паданых частак парэзанага здымка скласці цэлы здымак і здагадацца, што ён сабой уяўляе (жывёлу ці прадмет — падаць назву).

Сярод тых, што да 15 красавіка г. г. прышлюць правільныя адказы, разлясуем 10 цэнных кніжак.